Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

NAJER FOLKSBLAT

הײנט 10 זײטען

פרײז 15 גראשען

נײער פאלקסבלאט

№ 209 | לאדז, מאנטאג, כ"ה אלול תרצ"א | נײנטער יאהרגאנג | Łódź, Poniedziałek 7 września 1931 r. | № 209

אדרעס פון רעדאקציע און אדמיניסטראציע: לאדז, פעטריקאווער 21, טעל. 224-71 — Adres Redakcij i Administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71.

דרײ יוד. קינדער פערברענט געווארען
אין דער נאכט פון די ערשטע סליחות
מורא'דיגע טראגעדיע אין זעלעוו
די הארצרײסענדע לויה פון די אומגעקומענע קרבנות

זעלעוו, (טעלעפאניש). שבת-צונאכטס איז אונזער שטעטעל דערציטערט געווארען פון א שרעקליכען צופאל. אין דער נאכט פון די ערשטע סליחות, זענען פון א שרפה דרײ יודישע קינ. ער פערברענט געווארען אויף קויל.

דאס אומגליק איז געשעהען בײ פאלגענדע אומשטענדען:

אין זעלעוו וואוינט דער אנגעזעהענער חסידישער יוד ר' הערשעל שוויאטלאווסקי (א ברודער פון ג. דאזאר אין דער לאדזער קהלה).

שבת-צונאכטס, צו די ערשטע סליחות, איז שוויאטלאווסקי צוזאמען מיט זײן פרוי אוועק אין שוהל ארײן איבערלאזענדיג פיער קלײנע קינדער-לעך אין דער הײם, פאר'ן אוועקגעהען האט די מוטער די קינדער געלעגט שלאפען, פערשליסענדיג די טיר.

ווען די קינדער זענען געווען פערזונקען אין טיפען שלאף, האט זיך די נאפט-לאמפ ארומ-געכאפט פון פײער. און אין אײן מינוט, איז די שטוב געשטאנען אין פלאמען.

פון דער היץ זענען די קינדער אויפגעקומען און מיט ווילדע קולות זיך געווארפען צו דער טיר שרײענדיג:

ראטעוועט, מיר ווערען פערברענט!

די קינדער האבען געריסען בײ דער טיר. ס'האט אבער קײנער זײערע הילפס-רופען נישט געהערט. די קינדער. זעהענדיג די פלאמען, וואס האבען ארומגעכאפט די גאנצע וואוינונג, זענען פאר שרעק און פערצווײפלונג צוריק אײן אין דער צווײטער שטוב, און זיך

בעהאלטען אין בעט

זײ האבען זיך צוגעדעקט מיט דער דעק. אזוי ארום האבען זיך די אומגליקליכע קינדער געוואלט ראטעווען פון די פלאמען.

דאס עלטסטע קינד, א מײדעלע פון 8 יאהר נישט קאנענדיג אויסהאלטען דעם רויך, איז צוגע-לאפען צו דער טיר און מיט א לעפעל געוואלט אויפרײסען די טיר.

דערהערענדיג

די מורא'דיגע געשרײען פון איהרע ברידערלעך און שוועסטערל,

האט זי געוואלט ארײן אין צווײטען צימער, זי האט אבער שוין נישט געקאנט ארײן צוליב די פלאמען, וואס האבען שוין געהאט ארומגעכאפט די שטוב.

אין דער שטאט איז דערווײל געווארען א געקלינגעריי פון די פײער-גלאקען, יודען האבען גענומען לויפען פון די שוהלען, דאס פײער האט געבושעוועט פון אלע זײטען, מ'האט גענומען רײ-סען די טיר, ענדליך האבען דרײ יונגעלײט אויפ-געריסען די טיר און ארײן אין דער ברענענדיגער וואוינונג, בײ דער טיר האט מען געפונען דאס עלטסטע קינד א האלב פערברענטעס. דערווײל זענען אנגעקומען די עלטערען פון דער שוהל. מ'האט גענומען זוכען די איבריגע דרײ קינדער, מ'האט זײ אבער נישט געפונען. ענדליך האט מען זײ געפונען.

דרײ קינדער זענען צוזאמען מיט'ן בעט פערברענט געווארען אויף קויהל

די הארץ-רײסענדע סצענע, ווען טאטע-מאמע האבען דערזעהען די פערקויהלטע דרײ קערפערלעך פון זײערע קינדער, איז נישט צו בע-שרײבען. די קולות זענען געגאנגען עד לב השמים א גאנצע נאכט, האט דאס שטעטעל קײן אויג נישט צוגעמאכט. ארום שוויאטלאווסקי'ס הויז האט זיך פערזאמעלט דאס גאנצע שטעטעל יודען און קריסטען. מ'האט זיך געריסען די האהר פון די קעפ, צוזעהענדיג, דאס גרויסע אומגליק, וואס ס'האט געטראפען ר' הערשעל שוויאטלאווסקי'ן.

עס זענען פערברענט געווארען דער 2-יאה-ריגער דוד, דער 6 יאהריגער חיים און די 4-יעהריגע שרה.

נעכטען, זונטאג, איז פארגעקומען

די לויה פון די קרבנות

דאס גאנצע שטעטעל, קינד און קייט האט זיך בעטײליגט אין דער לויה. די יללות אין געוואלדען האט די שטײנער געריהרט. די געווײנען האבען זיך נאך מעהר פערשטארקט אויפ'ן בית-החיים, ווען מ'האט די דרײ פערברענטע גופה'לעך מקבר געווען. פרויען האבען זיך געריסען די האהר פון די קעפ, מענער האבען זיך „קורע" געווען. אזא אומגליק איז נאך אין זעלעוו נישט געווען.

זעלעוו איז אין משך פון נעכטיגען טאג געשטאנען אונטער'ן שווערען רושם פון דעם שרעקליכען געשעהעניש.

מיר בעטײליגען זיך אין דעם טרויער פון אונזער חשוב'ן

פרעזעס ה' יעקב שטערן

צוליב'ן טויט פון זײן אונפערגעסליכער מוטער

צפורה נ"ע

פאנאטאוויע-קאמיסיע

בײם „לינת הצדק"

אין לאדז.

6033

עפענטליכע ערקלערונג

אויף פיל אנפראגען פון עלטערען צי איך וועל ווייטער מיטארבײטען אין דער שולע „בית-יעקב" — ערקלער איך: אז די „פערוואלטונג" פון „בית יעקב" האט אויף א שענדליכען אויפ'ן מזלזל געווען בכבוד האדמורים שליט"א מאמשינאוו ולאוויטש, און נישט געוואלט פאלגען דעם ספעציעלען בריף פון אדמו"ר שליט"א מגיר, אז זיי זאלען צייט זיין לד"ת אויף וועלכען סמך דער היגער ראבינאט האט טאקע מיר ארויסגעגעבען א „כתב-סירב" געגען זיי. און איך וויל גלויבען, אז די אלע עלטערען, וואס דער כבוד האדמורים שליט"א איז בײ זיי טייער, וועלען רעאגירען און אויפצווינגען די דאזיגע מענשען וואס ווילען אננײן אלס ערציהער — זיי זאלען ווייניגסטענס אליין פאלגען די אדמורים שליט"א און צייט זיין לדין תורה.

מיט כבוד י. ב. קאמיעניץ

גרינדער פון די „ב ח-יעקב"-שולען אין לאדז

6709

עפענטליכע ערקלערונג.

אין צוזאמענהאנג מיט דעם נעכטיגען אנאנס פון עפעס א גרופע כמעל-גיקער נעגזלער ערקלערען מיר:

אויבוואהל עס פאסט נישט פאר אונזער כבוד זיך ארײנצולאזען אין א פאלעמיק מיט מענשען, וואס זענען מאכיל טריפות דער לאדזער יודישער בעפעלקערונג, וואס עס איז אלעמען בעוואוסט און איז שוין לאנג פעסטגע-שטעלט געווארען דורכ'ן היגען ראבינאט — דאך למען האמת ערקלערען מיר:

עס איז נישט אמת, אז מיר האבען ווען עס איז געפיהרט אונטערהאנדלונגען מיט כמיעלניקער נעגזלער — ווײל אין הסכם מיט די פאדערונגען פון ראבינאט האלטען מיר, אז

מיט מענשען, וואס זענען מאכיל טריפות האבען מיר קיין שום שייכות נישט.

וואס שייך דער פראוואקאציע, אז מיר ווילען אויפשרויפען די פרייזען, איז דער לאדזער בעפעלקערונג בעקאנט, אז לעצטענס זענען געגנז ביליגער געווארען, און דעריבער זענען זיי נור אויסען אונז צו פראוואצירען, און מיר זענען דעריבער געצוואונגען זיי צוציהען דערפאר צו פעראנטווארטליכקייט.

מיט אכטונג

די פאשארניע-בעזיצער פון לאדז.

אכטונג!

די בעוואוסטע און לאנג-עקזיסטירענדע פירמע

J. FUTERMAN

Łódź, Piotrkowska 54, tel. 106-54

מאכט בעקאנט, דאס זי בעזיצט און עמפפעהלט דער געעהרטער קונדשאפט צו די פארשטעהענדע ימים-טובים א זאהר רייכען אויסוואהל פון אללערארט מאדערנסטע לעצטע נייהייטען פון:

דיוואנען	טיש-בעט-דעקען מעבעל איבערצוג
קאלדרעס	נארזשוטען דעקאראציע-שטאפען
גארדינען	קאצען צעראטען
פארטיערן	רײזע-פלעדען לינאלעאום

אלעס צו אויסערסט ביליגע פרייזען און רעעלע בעהאנדלונג.

בעמערקונג: פערטרעטונג פון די בעסטע ביעלסקער האנד-דיוואנעס.

54 — הורט! — דעטייל! — 54

אל. קאשציושקי 21 „הזמיר" אל. קאשציושקי 21

בית תפלה לימים נוראים

אײנטריטס-קארטען צו בעקומען אין לאקאל פון פעראיין טעגליך פון 10 פריה ביז 9 אוועגד.

Dr. med

EYCHNER JAKÓB

אינערליכע קראנקהייטען

אלעע 1. מאי 16. טעל. 111-24

צוריקגעקעהרט.

פאר 2 זל. א קילא

צו בעקומען עכטען

ביהנען-האניג

פיעטריקאווער 18, 2-טער הויף, אין שפייז-געוועלב.

ב"ה אזהרה פון ראבינאט

מיר זענען מזהיר צום צווייטען מאל אלע עופות-הענדלער נישט צו האנדלען מיט קיין פרעמדע שחיטה, וואס איז בחשש נבלה וטרפה, גאנץ בעזונדערס א טייל הענדלער פון די האלעס, וועלכע טראגען אונזערע פאדערונגען האלטען ווייטער שמוגעל פרעמדע שחיטה. ווען אזעלכעס וועט זיך איבערחזר'ן וועלען מיר זיין געצוואונגען צו אסר'ן די האלעס, ד.ה. אז קיין יוד, וואס וויל עסען כשר'ס זאל אין די האלעס נישט קויפען אלס כשר.

לאדזער ראבינאט.

ווארנונג!

אין שייכות מיט די אנאנסען פון ראבינאט וועגען פרעמדע שחיטה-געגנז, ערקלערען מיר, אז מיר וועלען נישט אריינלאזען אין די האלעס קיין פרעמדע שחיטה-געגנז, ווי דער ראבינאט זאל נישט אסר'ן די האלעס.

דיווירטסלייט און הענדלער

מיט כשר'ע עופות אין די האלעס

נישט אפערשארפטע אקציע

נאר ענערגישע פרובען צו קומען צו א פערשטענדיגונג מיט די אוקראינער

וו א ר ש אַ, 6 טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספאָנדענט) אין די פאָליטישע קרייזען גיט מען איבער, אז איצט, מעהר ווי פריהער, וועט די פוילישע רעגירונג מאכען ענערגישע פרובען צו קומען צו א פערשטענדיגונג מיט די אוקראינער — אין געגענזאץ צו די פערשידענע מיינונגען, אז די רעגירונג וועט איצט אנווענדען געגען די אוקראינער א פערשארפטע אקציע.

עס ווייזט זיך אויס, אז אפילו די ראדיקאלסטע איקראינער פאָליטיקער זענען אויפגערעגט געוואָרן צוליב דעם מאָרד איבער האָלובקאָ'ן און זיי ווילען פון זיך אָפוואשען דעם פלעק אפילו פאר'ן פרייז פון איינגיין אויף גרויסע הנחות לטובת דער פוילישער רעגירונג.

די דאָזיגע נייע ווענדונג איז אייגענטליך א המשך פון דעם ערמאָרדעטען האָליבקאָ'ס פאָליטיק.

היינט — פייערליכע ערעפנונגס־זיצונג פון ראט פון פעלקער־בונד

ג ע נ ע ף, 6 (ספ. טעל.) מאָרגען מאָנטאָג וועט פאָרקומען די פייערליכע ערעפנונגס־זיצונג פונ'ם ראַט פון דעם פעלקער־בונד.

אין משך פון היינטיגען טאָג זענען שוין דאָ אָנגעקומען בריאַן, גראַנדי און אַ גאַנצע רייה דיפּלאָמאַטען.

די ערעפנונגס־זיצונג פון פעלקער־בונד־ראַט אין גענף

צום נייעם ענגלישען פארלאמענט

וועלען פארקומען די וואהלען אין קומענדיגען חודש

ל אָ נ ד אָ ן, 6 (ספ. טעל.)

עס איז שוין בעוואוסט, אז דעם קומענדיגען חודש וועלען אין ענגלאנד פאָרקומען וואהלען צום נייעם פארלאמענט.

מאָרגען, מאָנטאָג ווערט געעפענט דער קאָנגרעס פון די ענגלישע פראָפעסיאָנעלע פעראיינען׳ צוליב דער איצטיגער לאגע אין ענגלאנד האָט דער דאָזיגער קאָנגרעס א גאָר וויכטיגע בעדייטונג.

גרויסע פערפלייצונג אין ענגלאנד

פיל הייזער זענען אונטערגעשווענקט געוואָרן, און די באהן־בעוועגונג איז איבערגעריסען

ל אָ נ ד אָ ן, 6. (ספ. טעל.) אין א סך געגענדען פון מיטען־ענגלאנד זענען אין די לעצטע טעג געפאלען גוס־רעגענס, צוליב וואָס פיל הייזער זענען אונטערגעשווענקט געוואָרען און דראָהען איינצופאלען. די איינוואוינער פון די דאָזיגע הייזער זענען אריבערגעפיהרט געוואָרען אין זיכערע ערטער.

אין לידס אין שעפילד זענען פון פרייטאָג צוגעמאכט אלע פאבריקען, מחמת ס'איז דאָ א סכנה די בנינים זאָלען איינפאלען.

עס קומען אָן, אָהן אויפהער ידיעות פון גאנץ ענגלאנד וועגען אונטערגעשווענקטע באהן־אנשיטען, איבערגעריסענע באהן־קאָמוניקאציעס, פערפלייצטע דערפער א.א.וו.

נעבען שעפילד זענען דערטרונקען געוואָרען 180 בהמות אויפ'ן פעלד.

אין לידס (אינדוסטריע־סביבה) דערגרייכט דאָס וואסער די הויך פון עטליכע פוס. די גאנצע גאַסען־בעוועגונג איז אָפגעשטעלט.

אין ראָטהערהעם שטעהט די עלעקטראָוניע אונטער וואסער. מחמת דעם איבערגעריסענעם שטראָם איז די גאנצע פאבריקאציע פאראליזירט.

אין מאנספילד איז קאליע געוואָרען א וואסער־ציסטערנע, און צוליב דעם זענען פערגאָסען געוואָרען 10 טויזענד העקטאר ערד צוזאמען מיט די תבואות.

דער ארעסטירטער אוקראינער

זאל זיכער זיין איינער פון האלובקא'ס מערדער

ל ע מ ב ע ר ג, 6 (טעלעפאָניש) די לעמבערגער אויספאָרשונגס־מאכט פע זיכערט, אז דער ארעסטירטער אוקראינער וואָס איז געכאפט געוואָרען אין וואלד הינטער דראָהאָביטש, איז זיכער איינער פון די מערדער, וואָס האָבען דער'הרגעט האליבקא'ן.

דער ארעסטירטער האָט נישט ביי זיך קיין שום דאָק־מענטען און ער וויל נישט זאָגען, ווי ער הייסט. ער ערקלערט, אז ער איז אַן ארבייטער אָבער לויט זיינע רייד, זעהט מען, אז ער איז אַן אינטעליגענט, און וואהרשיינליך א סטודענט.

מען האָט ביי איהם געפונען 2 רעוואָלווערען מיט קוילען, וועלכע זאָלען זיין פון זעלבען קאַליבער פון וועלכען ס'איז געפאלען האלובקא.

דער אויפשטאנד אין טשילי

ס א נ ט י אַ ג א (טשילי) 6 (ספ. טעל.) די פּרוּבען פון דער טשילי־רעגירונג צו פערשטענדיגען זיך, מיט די אויפשטענדיגע איז נישט געלונגען.

עס זענען פאָרגעקומען ווייטערע קאַמפען, ביי וועלכע ס'זענען געפאַלען 700 טויטע.

נאך קורצע און שווערע ליידען איז נעכטען ביינאכט געשטארבען מיין ליבער מאן, אונזער טייערער פאָטער, שווער־פאָטער, גרויספאָטער, ברודער און אָנקעל

נ. ע.

מרדכי מנחם מענדל

בן ר' יוסף דוד שו"ב ז"ל

ראזענבערג

(הויז־בעזיצער פון ווסכאדניאַ 45)

אין עלטער פון 62 יאהר.

די לוי' קומט פאר היינט, מאנטאג, כ"ה אלול תרצ"א (7 סעפט. 1931), 3 א זייגער מיטאג פון טרויער־הויז נאראָטאָוויטשא 35, וועגען וואָס עס טיילען מיט אין גרויס צער

די טיפטרויערנדע פאמיליע.

לאדז. 7 סעפטעמבער 1931

„נייער פאלקסבלאט"

לאדז. 7 סעפטעמבער 1931

די בשורות פון זשענעווע

דער ברייטער עולם, האט שוין לאנג אויפגעהערט צו ווארטען אויף ישועות ונחמות פון זשענעווע. נאך דער צוועלף־יאהריגער פראקטיק האט מען זיך שוין איבערצייגט אז די סעסיע פון פעלקער־בונד ראט קען אפילו נישט פערגליכען ווערען מיט א פארלאמענט, ווייל זי האט נישט קיין געזעצגעבערישע און עקזעקוטיווע פונקציעס ווייטער פון ריידערייי גייט עס נישט.

פונדעסטוועגען האט גראד הייבטיגעס יאהר ביי איטליכען געטליעט אין הארצען א פונק האפענונג. עפעס האבען מיר דאך איבערגעלעבט אזויפיל אינטערנאציאנאלע אקציעס, צו ראטעווען די וועלט פון אונטערגאנג, און מיר זעען שוין געוואוינט געווארען אז איטליכער צונויפקום פון מלוכה־מענער זאל אין דער ערשטער ריי ארויסרוקען דאס פראבלעם פון דער וועלט־קאטאסטראפע, א פשיטא שוין, אז ס'קומט זיך צונויף דער אעראפאג פון אלע מלוכות פון דער גאנצער וועלט, ווי ווער עס נישט פאלען א דערלייזונגס־ווארט וואס קען איינפלאנצען אין אונז פרישע דערמוטיגונג און טרייסט?

ווייזט זיך ארויס, אז מעהר ווי אלע מאל זעצען די דיפלאמאטען אויף דער איצטיגער סעסיע פערשפיליעט אויף אלע קנעפ, ביז איבער די מיילער. הויך־פאליטיק שוועבט אין דער לופט פונ'ם פעלקער־בונד פאלאץ, די פראגע פון דער אוניע האט איינגעשלונגען אלע פראבלעמען, צוליב דייטשלאנד מיט עסטרייך האט מען פערגעסען די גאנצע וועלט מיט איהרע פורעניות.

אין דער פראגע פון מלחמה און שלום האט, אמת, די היינטיגע סעסיע דווקא געבראכט א דעצידירענדיגען ווארט, די ענטשיידונג פונ'ם האגער געריכט, וועלכער בעווייזט אז ס'עקזיסטירט א העכערע אינטערנאציאנאלע מאכט, וואס קען אפהאלטען דעם מלאך המשחית אין די סאמע קריטישע מאמענטען, הגם ס'איז נאך א גרויסער ספק, צי די דאזיגע ענטשיידונג געהט אין דער ריכטונג פון פערשטארקען דעם וועלט־שלום...

אבער היינט איז דער הויפט־אינטערעס פון דער וועלט פערכאפט מיט דער ברויט־פראגע, מיט'ן עקאנאמישען קריזיס, וועלכער שוועבט ווי א טויט־סכנה איבער אלע פעלקער, און אט וועגען דעם הערט זיך נישט קיין אויטאריטעטער ווארט.

דערפאר האבען מיר, פוילישע יודען, געהאט פון זשענעווע א בשורה טובה, דער אויסערן־מיניסטער זאלעסקי האט אנגעזאגט, אז די לאגע פון יודען אין פוילען איז גוט און וועט זיך נאך בעסערען אין באהענטען עתיד.

די דאזיגע בשורה האבען מיר געהערט מיט גרויס שטוינען. שטענדיג ווערען אונז אזעלכע בשורות אנגעזאגט פון דער ווייטענס, ענטפער דורכ'ן אמעריקאנער אמבאסאדאר, אדער דורכ'ן אויסערן־מיניסטער, בעת ער געפינט זיך אזש אין זשענעווע... ס'איז שוין אנ'אלטער כלל, אז אויסערן מיניסטארען און אמבאסאדארען פון אלע לענדער, וואו ס'עקזיסטירט די יודען־פראבלעם זענען שטענדיג גוטוויליג און פרייגעביג לגבי יודען, און מיר וואלטען דעם גאנצען ענין פערבייגעגאנגען מיט א שמייכעל.

זענען אבער אין דער דאזיגער דיפלאמאטישער בשורה פערמישט אויך יודישע פאקטארען, וואס שטייען ביי איהר צוקאפענס און צופוסענס.

קודם כל פונוואנען האט עס ה' זאלעסקי געשעפט זיין אפטימיזם? מסתם דערפון, וואס לעצטענס האבען די יודישע פערטרעטערס אויפגעהערט קעמפפען פאר יודישע רעכט, אויב דער סיים איז געשלאסען פעהלען נאך נישט קיין וועגען און מיטלען, ווי אזוי צו וועקען דעם געזעלשאפטליכען איבערעס צו אונזער טראגישער לאגע, דאס ווערט נישט געטוהן, און אז מ'שווייגט, איז א גוטער סימן...

אם דערפון האט דער אויסערן־מיניסטער געקענט ציהען זיין מסקנא אז יודען אין פוילען לעבט זיך נישט שלעכט, און וואס שייך זיין הבטחה, אז עס וועט ווערען נאך בעסער, וועט מען דאך וועגען דעם קענען רעדען ערשט איבער־א־יאהר, ווער קען טאקע וויסען וואס ס'טראכטען וועגען אונז די דערצידירענדע פאקטארען אין זייערע קאבינעטען? אז מיר וועלען עלטער ווערען, וועלען מיר וויסען...

די יודישע פאליטיקער וואס מאכען אזוי קורציג די יודישע פאליטיק, זענען עס געשטאנען צוקאפענס פון דער זשעניעווער בשורה...

און ארויסגעזאגט האט עס ה' זאלעסקי פאר'ן פערטרעטער פון יודיש־אמעריקאנער קאנגרעס, וועלכער האט עס תיכף איבערגעגעבען דער יודישער טעלעגראפען־אגענטור און זי האט עס פערשפרייט בכל תפוצות ישראל, כדי צו פערשאפען די געפייניגטע און אהנמוטיגע יודען אביסעלע טרייסט און פרייד...

ניין, די וועלט האט שוין לאנג אויפגעהערט ווארטען אויף ישועות ונחמות פון זשענעווע, ווילען מיר, יודען, אויך נישט זיין קיין אויסנאהם...

פ. ק.

DR. MED.
Jerzy SUDYA
שפעציאל־ארצט פאר עקושער־ און פרויען־קראנקהייטען
ZIELONA 30 זשעלאנא
טעלעפאן 115-27
נעמט אן פון 5 ביז 7 נאכמיטאג.

בלוטיגער אנטיסעמיט און מערדער געוועהלט אין רומענישען פארלאמענט

דעפוטאטען ווילען נישט צוזאמענזיצען מיט א מערדער

בוקארעשט, (י.ט.א.) אין קרייז פיאטרא־נעמאטצ זענען פארגעקומען צוגאב וואהלען צום פארלאמענט צוליב דעם, וואס דער דעפוטאט פון יענעם קרייז מאנאילעסקו איז נאמינירט געווארען אלס פרעזידענט פון דער רומענישער נאציאנאל באנק. דער קרייז מאנדאט צום פארלאמענט האט בעקומען דער פיהרער פון דער אנטיסעמיטישער „אייזערנער גווארדיע" קארנעליו קאדרעאנו. ווי בקאנט, איז קאדרעאנו איינער פון די פערביסענסטע אנטיסעמיטישע העצער אין רומעניען. מיט איינינע יאהר צוריק האט קאדרעאנו דערשאסען דעם פרעפעקט פון יאסי מאנסיו דעיפער. וואס ער האט פערטיידיגט יודישע סטודענטען, וואס זענען אנגעגריפען געווארען דורך זייערע אנטיסעמיטישע חברים. דאס געריכט פון געשוואוירענע האט קאדרעאנו'ן געהאט בעפרייט, און די אנטיסעמיטען האבען איהם געקרוינט אלס רומענישען נאציאנאל־העלד.

בוקארעשט, (י.ט.א.) דער אויסגאנג פון די צוגאב־וואהלען אין קרייז פיאטרא־נעמאטצ וואו עס איז געוועהלט געווארען דער בלוטיגער אנטיסעמיט און מערדער פון יאסער פאליציי־פרעפעקט, קארנעליו קאדרעאנו, האט ארויסגערופען די גרעסטע איבערראשונג אין אלע פאליטישע קרייזען. די נאציאנאל־צאראניסטען וועלען אין פארלאמענט אריינטראגען א פארשלאג וועגען אנולירען די צוגאב־וואהלען מיט דער בעגרינדונג, אז מען קען די פארלאמענטאריער נישט אויפצווינגען צוזאמענצוזיצען אין דער קאמער מיט א מערדער.

די צייטונגען טיילען מיט, אז דעם לעצטען חודש פאר די וואהלען זענען דורך דער אנטיסעמיטישער צענטראלע דעלעגירט געווארען אין קרייז פיאטרא־נעאמטצ הונדערטער קאדרעאנו־אנהענגער, וועלכע האבען צוזאמענגעלעבט מיט די פויערים און צווישען זיי געפיהרט א שטארקע אגיטאציע פאר'ן לידער פון די „קעמפענדע אנטיסעמיטען", פערבונדען מיט א מורא'דיגער אנטייודישער העצע. דער וואהל־לאזונג איז געווען: יודען האבען פארבעגבראכט די איצטיגע שרעקליכע נויט אויף דעם רומענישען פאלק, און ווען קאדרעאנו וועט אריין אין פארלאמענט, וועט מען דאס פערמעגען פון די יודען פערטיילען צווישען די הונגעריגע פויערים מאסען.

גאנדהי ביים וויצע־קעניג פון אינדיע

ווי אזוי די אינדוסען האבען בעגלייט זייער פיהרער פאר זיין אפפאהרען קיין לאנדאן

דער פיהרער פון די אינדישע נאציאנאליסטען מאהאטמא גהאנדי געפינט זיך איצט אויף דער רייזע קיין איראפא, וואו ער וועט אין לאנדאן אנטייל נעהמען אין דער קאנפערענץ פון „רונדען טיש", וואס דארף ענדגילטיג פעסטשטעלען די יסודות פון ענגליש־אינדישען צוזאמענלעבען, איידער גאנדהי איז געפאהרען קיין לאנדאן האט ער בעזוכט סימלא, וואו ער האט זיך געזעהען מיט'ן ענגלישען וויצע־קעניג. קיין סימלא זענען זיך אין דער צייט צונויפגעקומען אהן א שיער אינדוסען פון אלע עקען פון גרויסען לאנד, כדי צו זעהען דעם פיהרער, וועלכער ווערט ממש פערגעטערט אט ווי איין ענגלישע צייטונג בעשרייבט דעם בעזוך פון גאנדהי אין סימלא.

דער רעגען האט געגאסען שטראמענווייז, עס איז געפאלען א שטארקער האגעל, ווען גאנדהי איז אוועק אין פאלאץ פון וויצע־קעניג לארד ווילינגטאן. נישט קוקענדיג אויף דעם קאלטען וועטער, איז גאנדהי אנגעטאן אזוי ווי שטענדיג, דאס הייסט ער געהט כמעט באקעט, טויזענדער אינדוסען בעגריסען איהם אויפ'ן וועג צום פאלאץ, ווען גאנדהי בעווייזט זיך פאר'ן פאלאץ גיט איהם די וואך אפ מיליטערישען כבוד.

דאס געשפרעך וואס איז פארגעקומען צווישען גאנדהי און דעם וויצע־קעניג האט געגעבען גינסטיגע רעזולטאטען, דער וויצע־קעניג האט צוגעזאגט צו ערפילען די פערפליכטונגען פון אפמאך מיט די אינדוסען אין דעלי, גאנדהי פון זיין זייט האט זיך מתחייב געווען צו ווירקען אויף זיינע אנהענגער זיי זאלען זיך אפהאלטען פון פיינדזעליגע טאטען געגען די ענגלענדער.

אינאווענד איז גאנדהי אויפגעטראטען אויף א מיטינג, טויזענדער מענשען זענען געקומען איהם הערען. ווען ער האט זיך בעוויזען האט זיך א שאט געטון א מבול פון בלומען און א יובעל־געשריי פון פערזאמעלטען עולם האט איהם בעגריסט, דער מיטינג איז פארגעקומען אונטער'ן פרייען הימעל.

גאנדהי הויבט אן צו רעדען און דאן ווערט שטיל ווי אין א קבר, עס ווערט זיך קיינער נישט דערוועגען אפילו מיט א הויך צו שטערען די ווערטער פון גאנדהין. אינמיטען זיין רעדע איז געווארען א שטורעם־ווינד און עס האט אנגעהויבען געהן א רעגען, אבער קיינער האט דערויף נישט געלעגט קיין אכט. אלע זענען געבליבען אויף די ערטער, און האבען ווייטער מיט דערזעלבער אויפמערקזאמקייט זיך איינגעהערט צו די רייד פון גאנדהין. בלויז מידראבעי סלעד, די איירא־פעאישע פרוי, א טאכטער פון אנ'ענגלישען אדמיראל, וועלכע האט זיך איינגעאנצען געווידמעט דער זאך פון די אינדוסען און בעגלייט גאנדהין אומעטום, זי האט איהם צוגעדעקט מיט א פלעד און האט אויסגעשפרייט א שירעם איבער זיין קאפ.

זיין רעדע האט גאנדהי פערענדיגט מיט די ווערטער: אויב אונזערע בעמיהונגען צו דערגרייכען א פולשטענדיגע אונאפהענגיגקייט וועלען בלייבען אומזיסט, דאן וועלען מיר מוזען ווידער אנהויבען דעם קאמף מיט די ענגלענדער, לאמיר בעטען צו גאט, אז דערצו זאל נישט קומען. דאס זענען געווען זיינע לעצטע ווערטער פאר דעם אפפאהרען קיין לאנדאן.

פארד האנדעלט מיט גרינצייג...

די ריזיגע אויטאמאביל־פאבריקען פון אמעריקאנער מיליארדער זענען ווי אויסגעשטארבען

דער קריזיס האט נישט אויסגעמיטען אויך די פאבריקען פון דעם רייכסטען מענש אין דער וועלט פון פארד'ן. ערשט נישט לאנג איז דעטראיט געווען איינע פון די בעלעבסטע שטעט אין אמעריקא. דארט, אין די פאבריקען פון אויטאמאביל־קעניג פלעגט אהן אויפהער געהן א געוואלדיגע ארבייט פון צענדליגער טויזענדער מענשען, וועלכע האבען אלע זייערע האפענונגען פערבונדען מיט דעם אלמעכטיגען מאגנאט, איצט לעבט דעטראיט איבער ביטערע טעג.

א קארעספאנדענט פון א לאנדאנער צייטונג, וועלכער האט ערשט בעזוכט פארד'ס פאבריקען, בעשרייבט דאס אויסזעהען פון דעטראיט אין די סאמע פינסטערע פארבען, אויף די פאבריקען געפינען זיך איצט בלויז די וועכטער, די אונגעהייערע באנדען זענען אהן בעוועגונג. אויף זיי געפינען זיך נאך טיילען פון מאשינען, וואס זענען נישט פערענדיגט געווארען און ווער ווייס, ווען זיי וועלען פערענדיגט ווערען.

נאך גאר נישט לאנג, ווי פארדס פאבריקען פלעגען ארויסלאזען ביז צעהן טויזענד אויטאס טעגליך. איצט איז די ארבייט אפגעשטעלט אינגאנצען, אנ'עך טויזענד ארבייטער האבען געשוינען בעשעפטיגונג אויף פארדס פערמע, וואו עס איז פערזייהט געווארען בוראקעס, מייערן, א.א. דאס אינטערעסירט שטארק די איינוואוינער פון דעטראיט, ווי'ל קיינער ווייס נישט וואס וועט פארד מאכען מיט די בוראקעס און אנדערע גרינצייג.

אלע איינוואוינער פון דעטראיט געהען ארום מיט דער פראגע וואס עס וועט פון זיי ווערען כמעט אלע זענען זיי אפהענגיג פון פארדס פאבריקען, זיי האבען אדער געארבייט אין די פאבריקען, אדער זיי פלעגען אהין צושטעלען פערשידענע מאטעריאלען. די שטאט איז א דאנק פארדס פאבריקען אויסגעוואקסען אין א קורצע צייט אין א ריזען־שטאט. ס'איז גענוג אנצווייזען אז אין יאהר 1903 האט די שטאט געציילט קנאפ 300 טויזענד מענשען און אין יאהר 1929 האבען שוין דארט געוואוינט א מיליאן מענשען.

דער דאזיגער ריזיגער וואוקס פון דער בעפעלקערונג צו א קאלאסאלען וואוקס פון די פרייזען אויף ערד אין דער שטאט און די אלטע איינוואוינער האבען אנגעהויבען צו שפעקולירען מיט ערד. מיליאנען פערמעגענס זענען געמאכט געווארען בוכשטעבליך אין משך פון טעג און שעה'ן... איצט האט זיך די לאגע געביטען און פיל איינוואוינער זענען רואינירט געווארען. פיל פון די נעכטיגע מיליאנערען בעקומען איצט אונטערשטיצונג פון די שטאטישע קאסעס פאר ארימעלייט, קיין אויסזיכטען אז די לאגע זאל זיך פערבעסערען זעהען אויך נישטא. פארד שווייגט געהיימניספול. צוערשט האט ער רעדוצירט די ארבייטס־וואך און דאן האט ער די פאבריקען אינגאנצען געשלאסען.

וועלט־עקזעקוטיווע פון אגודת־ישראל

פאר אריינטרעטען אין דער יודישער אגענץ, געגען א יוד. וועלט־קאנגרעס

בערלין (י.ט.א.) אין פראנקפורט איז פארגעקומען א פלענאר־זיצונג פון דער עקזעקוטיווע פון וועלט־פערבאנד אגודת ישראל אין משך פון א לענגערע דיסקוסיע איבער דער פראגע פון אנטייל פון דער אגודת־ישראל אין דער יודישער אגענץ האט זיך ארויסגעוויזען, אז א בעדייטענדער טייל פון דער „אגודה" איז פאר אריינטרעטען אין דער יודישער אגענץ.

אין צוזאמענהאנג מיט דער רעזאלוציע האט די עקזעקוטיווע אנגענומען א צווייטע רעזאלוציע, אין וועלכער עס ווערט ארויסגעדריקט בעדויערן צוליב'ן ארויסטריט פון הרב דר. לעא יונג פון צענטראל ראט פון אגודת־ישראל, דערפאר וואס ער איז א הייסער אנהענגער פון מיטארבייט מיט דער יודישער אגענץ. (ווי בעקאנט איז הרב דר. יונג אנ'אקטיווער מיטגליד פון ראט פון דער יודישער אגענץ)

ווייטער איז בעשלאסען געווארען אנצונעמען איבער־אנייס שוט, וואס זאלען זיכערן גלייכע און לעגאלע אנערקענונג די ארטאדאקסישע קהלות אין א"י צוגלייך מיט דער „כנסת־ישראל"־ארגאניזאציע.

די עקזעקוטיווע פאדערט אויף אלע ארגאנען פון דער אגודת־ישראל צו בעקעמפען דעם פראיעקט וועגען א יודישען וועלט־קאנגרעס, וועלכער דארף בעטראכט ווערען אלס א סכנה פאר'ן כלל־ישראל.

די עקזעקוטיווע האט לסוף בעשלאסען צונויפצורופען היינטיגען ווינטער דעם גענטען וועלט־קאנגרעס פון קרן־התורה.

געשלאסען 6 יודישע באנקען אין טשערנאוויץ

טשערנאוויץ (יט"א) פאר דער לעצטער וואך האבען זיך דא געשלאסען זעקס אנגעזעהענע יודישע באנקען, וועלכע האבען צוליב דער שווערער ווירטשאפטליכער לאגע, וואס הערשט דא, אפגעשטעלט די צאהלונגען.

מיט דער שליסונג פון די באנקען האבען טויזענדער יודישע פאמיליעס פערלוירען זייער לעצטען אפגעשפארטען לעי.

מפלה פון קאנאדער אנטיסעמיטען

בעת די קוועבעקער פארלאמענט־וואהלען

מאנטרעאל. (יט"א) דא זענען פארגעקומען וואהלען צום פארלאמענט פון דער פראווינץ קוועבעק. די אנטיסעמיטען (קאנסערוואטיסטען), וואס האבען געפיהרט א שארפע אנטי־יודישע פראפאגאנדע, האבען געליטען א דורכפאל. אין צוויי וואהל־קרייזען האבען די יודישע קאנדידאטען בעזיגט די אנטיסעמיטען. עס איז זאגאר נישט דורכגעגאנגען די קאנדידאטור פון דעם פיהרער פון דער קאנסערוואטיווער אפאזיציע קאמיליען הוד.

אין פארלאמענט זענען דורכגעגאנגען די יודישע דעפוטאטען פעטער בערקאוויטש און דזשאזעף קאהען, ביידע מיטגלידער פון פריהערדיגען פארלאמענט.

דער אויסגאנג פון די וואהלען אין דער פראווינץ קוועבעק ווערט זעהר אפטימיסטיש אפגעשאצט אין די יודישע קרייזען.

ספּאָרט-בּעוועגונג

מיר האָבן פערלוירען דעם ציל

וואָס דאַרפן די יודישע טורן- און ספּאָרט-פעראיינען טוען אין ווינטער-סעזאָן?

ס'האַלט ביים איבערגאַנג אינ'ם ספּאָרט-סעזאָן. די אַטמאָספערישע בעדינגונגען וועלען באַלד נישט ערלויבן צו טרייבן ספּאָרט און גימנאַסטיק אויפ'ן פעלד און פּלאַץ און די אַרבייט פון די פעראיינען וועלען אַריבערגעטראָגן ווערן אין גימנאַסטישען זאַל, און די הויפטזאַך... אין קאַנצעלאַריע פון פעראיין. דער ווינטער ווערט געוועהנליך אויסגענוצט צו אָרגאַניזירען, פערשטאַרקען, געזונד צו מאַכען די ספּאָרט-בעוועגונג, און צו געבען איהר אַן אינהאַלט.

אונז אינטערעסירט די יודישע טורן- און ספּאָרט-בעוועגונג. די דאָזיגע ערהאַבענע און שעהנע בעוועגונג ביי דער יודישער יוגענד, וועלכע זוכט זייט איהר גרינדונג דעם וועג צום ציל און קען איהם דערווייל נישט געפינען.

די יודישע ספּאָרט-בעוועגונג אין פוילען האָט זיך באַלד געמוזט אַריינפּאַסען אין די ראַהמען פון דער אַלגעמיינער בעוועגונג און האָט נישט געהאַט קיין צייט צו זוכען זיך דעם אייגענעם וועג, צו שטרעבען צום אייגענעם ציל. די יודישע בעוועגונג איז באַלד געוואָרען אַנגעשטעקט מיט דער גאַנצער אַרומיגער גאַנגרענע אויף כמעט אַלע געביטען פון דער ספּאָרט-בעוועגונג, און, ווילענדיג נישט-ווילענדיג געמוזט נאָכמאַכען דאָס שפּיל, אויב די יודישע פעראיינען האָבן געוואָלט לאַיאַל מיטאַרבייטען אַלס גלייכבערעכטיגטער גליד אין דער אַלגעמיינער לאַנדעס-בעוועגונג, פערקעהרט ס'האָט נאָך געקאָסט זעהר פיל מיה און בלוט ביז די שטאָלצע יודישע ספּאָרט-בעוועגונג האָט זיך איינגעגעבען צו בעקעמפען די פערשידענע „נומערוס קלאַוזוס" אָדער גאָר „נומערוס נולוס" פאַר יודען אין די ספּאָרט-פערבאַנדען.

איז דאָס פון איין זייט געווען פאַר די יודישע פעראיינען אַ נוצליכע זאַך, פון אונזערע שכנים האָבען אַ טייל געמיינט ערנסט מיט דער ספּאָרט-פערברידערונג פון יודען מיט נישט-יודען, אַ צווייטער טייל האָט אָבער אונז טאָלערירט נאָר פון „קאַטער-שטאַנדפּונקט".

דער שאָדען וואָס די יודישע פעראיינען האָבען אָבער געהאַט ביים אַריינפּאַסען זיך אין דער אַלגעמיינער בעוועגונג איז געווען אָהן אַנ'ערך גרעסער ווי דער נוצען, די יודישע טורן- און ספּאָרט-פעראיינען האָבען טערגעסען זייער אייגענעם וועג, שוין נישט רעדענדיג דערפון, וואָס די בעסטע יודישע אָרגאַניזאַציאָנעלע און פאַכמענישע כוחות האָבען דעזערטירט פון אונז, אָדער האָבען געפונען דעם פשוטען אויסרייד, אַז זיי מוזען היטען די יודישע אינטערעסען אין די אַלגעמיינע ראַהמען.

אין דער אמת'ן האָבען די יודישע אינטערעסען נישט געקענט געהיט ווערען פשוט שוין דערפאַר, ווייל מיר זענען צו שוואַך אין דער אַלגעמיינער בעוועגונג צו קענען עפּעס אויספירען, דען די אַס-גנירטע רעגירונגס-געלדער פאַר דער ספּאָרט-בעוועגונג אין לאַנד האָבען מיר גאָרנישט גענאָסען. מיר זענען שיקאַנירט געוואָרען ביי אַלע מייסטערשאַפטס שפּילען און ביי אַלע פערמעסטונגען, פאַקטען זענען פאַראַן אין די צענדליגער פאַר וועלכן פרייז

אַלזאָ, האָבען מיר דאָס אַלץ געטון?

פון דער אַנדער זייט האָבען מיר פערנאַכלעסיגט אונזער אייגענע אָרגאַניזאַציע, וועלכע האָט געדאַרפט צוגעפּאַסט ווערען צו אונזערע בעדינגונגען. מיר האָבען זיך נישט ספּעציאַליזירט און נישט געטריבען די ספּאָרט אין גימנאַסטישע געביטען, וועלכע זענען צוגעפּאַסט פאַר דעם יודישען קינד פאַר דער יודישער יוגענד נאָר געמוזט נאָכגעהען אַנדערע, געמוזט נאָכקומען פאָרשריפטען, בעגרענצונגען, וועלכע האָבען פאַר אונז קיין שום זין נישט.

עלטערע חברים, וואָס האָבען געאַרבייט ביי דער גרינדונג פון דער יודישער טורן- און ספּאָרט-בעוועגונג, געדענקען גאַנץ גוט ווי ביי דער גרינדונג פון יעדען אייזציגען פעראיין זענען קודם כל גענומען געוואָרען אין בעטראַכט צוויי זאַכען: ערשט דאָס מאַסען-טורנען, מ'האָט געזוכט וואָס גרעסערע מאַסען אַריינצוציהען אין די גימנאַסטישע רייהען, וועלכע שאַפען דעם פונדאַמענט פאַר דעם וואוקס פון דער ספּאָרט-בעוועגונג. די צווייטע זאַך איז געווען די קולטורעלע אַרבייט אין די פעראיינען. אַזוי האָט עס זיך אָנגעהויבען און אַזוי האָט עס זיך געפיהרט אַ לענגערע צייט ביז מ'האָט אָנגעהויבען ביי אונז אַריינצודרינגען אין די אַלגעמיינע רייהען, און דעמאָלט איז נישט מעהר געבליבען קיין צייט פאַר אונזערע אייגענע אינטערעסען. מיר האָבען גע-מוזט שאַפען (נישט לאָזען אויסבילדען) גוטע פוס-באַלל-דרוזשינעס, כדי זיך קענען אַקעגענשטעלען (און נישט אַליין זיך ענטוויקלען), מיר האָבען גע-דאַרפט ווערבירען טאַלאַנטען אין אַלע ספּאָרט-גע-ביטען, אַנשטאָט צו טרייבען מאַסען-ספּאָרט.

די אויסניכטערונג קומט שוין איצט, די אָנפיהרערשאַפט אין די פעראיינען פערשטעהען שוין איצט, אַז דער וועג איז אַ פאַלשער, אַז קיין שום פעראיין קען זיך און טאָר זיך נישט אָריענטירען אויף ספּאָרטליך-טאַלענטירטע איינצעלנע מענשען, נאָר אויף די יודישע מאַסען, וועלכע מ'דאַרף פיזיש געזונד מאַכען, דער ציל הויבט ווידער אָן צו קומען פאַר די אויגען. די טאַקטיק מוז שוין געענדערט ווערען. דער נאָהענטסטער ווינטער-סעזאָן דאַרף דורך די יודישע פעראיינען אויסגענוצט ווערען אויף אי-נערליכע אָרגאַניזאַציע, אויף אינטענסיווע קולטור-רעלע אַרבייט און קודם כל אויף ווערבירען די יו-דישע מאַסען אין די גימנאַסטישע רייהען אַריין. ס'דאַרף געפלעגט ווערען דאָס מאָדערנע טורנען אין די יודישע פעראיינען, מיר דאַרפען ווייזען, אַז מיר פערשטעהען וואָס דאָס הייסט ספּאָרט-בעוועגונג און זיך נישט לאָזען מיטרייסען אויף פאַלשע וועגען. אויף וועלכע די אַלגעמיינע בעוועגונג אין לאַנד איז, ליידער אַרויפגעגאַנגען.

י. ר—ג.

הכח—מכבי 3:5 (1:3)

דער לאָדזער „הכוח" האָט שבת געהאַט אין לאָדז אַלס גאַסט דעם וואַרשאווער ברודער-פעראיין „מכבי", וועלכע נעהמט אַנטייל אין די מייסטער-שאַפטס-קאַמפען פון „אַ"-קלאַס אין וואַרשאַ. די געסט האָבען זיך פּרעזענטירט פון דער בעסטער זייט, הגם אין הינזיכט פון שפּילען קען מען די מאַנשאַפט נישט פערעכענען פאַר אַנ'ערשט-קלאַ-סיגע, אָבער אין הינזיכט פון צוזאַמענשפּיל, פער-שטענדניש און אַקציע האָט זי געמאַכט דעם בעסטען איינדרוק. די געסט האָבען געשפּילט אין זייער גאַנצען צוזאַמענשטעל.

הכוח זעהט אויס האָט די וואַרשאווער מאַנ-שאַפט גוט געקענט און האָט זעהט אויס נעקענט אַרויסשטעלען אַ שוואַכערע מאַנשאַפט אָהן קאַפּ-לאַוויטשען, קרייצערן און שראַקאָוויאַקען, אָבער אויך ביי דעם דאָזיגען צוזאַמענשטעל האָט הכוח איבערגעשטיגען איהר געגנער אין ביידע העלפטען פון שפּילען. דאָס שפּילען איז געפיהרט געוואָרען אין אַ פריינדליכער אַטמאָספער. די טויערען פאַר „הכוח" האָבען ערצילט פרעסער 3, סעגאַל 1 און קאָהן 1. פאַר די געסט גורקאַ, מאָרגענשטערן און לערנער.

בר-כוכבא — מכבי 0:5 (0:2)

זייט אַ געוויסער צייט קומט פאַר אַ פוסבאַל-טורניר, פון די יודישע קלובען, וואָס געהערען צום לאָדזער קרייז-פערבאַנד פון וועלט-פערבאַנד „מכבי" אין די פערמעסטונגען מיט די יודישע קלובען אויף דער פּראָווינץ איז עלימינירט געוואָרען דער לאָדזער „בר-כוכבא", וועלכער איז צו-געטרעטען צו די פינאַל-קאַמפען.

שבת האָט „בר-כוכבא" געשפּילט מיט'ן לאָד-זער „מכבי", וועלכער געהער צו קלאַס „בע". שוין ביי די מעטשען פון דער מייסטערשאַפט פון „צע"-קלאַס האָט „בר-כוכבא" געצויגען מיט זיך די אויפמערקזאַמקייט פון די ספּאָרטלער מיט איה-רע נצחונות איבער אַ גאַנצע רייה מאַנשאַפטען.

שבת האָט „בר-כוכבא" אָפּגעהאַלטען אַנ'איבער-ראַשענדען נצחון איבער מכבי שלאָגענדיג די „בע"-קלאַסיגע מאַנשאַפט אַזש מיט 0:5. דערביי איז דער נצחון פון „בר-כוכבא" געווען אַ פערדינ-טער.

הכח — בר-כוכבא 1:1

דער פינאַל-מעטש פון טורניר פון וועלט-פערבאַנד „מכבי" איז פאָרגעקומען צווישען דעם זיגער איבער „מכבי" — בר„כוכבא" מיט הכוח. דער פּלאַץ איז געווען צוליב'ן נעכטיגען רעגען זעהר נישט גינסטיג צו שפּילען. דאָך האָט בר-כוכבא געוויזען, אַז איהר מאַנשאַפט איז אין אַ זעהר גוטער פאָרם. ביז דער פּויזע איז דער רע-זולטאַט געווען 1:1. נאָך דער פּויזע האָט דער מעטש געמוזט איבערגעריסען ווערען צוליב'ן שטאַר-קען רעגען.

מייסטערשאַפט פון „בע"-קלאַס אין לאָדז

זיעדנאַטשאַנע — גייער 1:6

פּוילישע מייסטערשאַפט פאַר פרויען אין דריי-קאַמף

זענען נעכטען פאָרגעקומען אין לאָדז

נישט קוקענדיג אויף די שווערע אַטמאָספערי-שע בעדינגונגען זענען צום דריי-קאַמף פאַר פרויען אין לאָדז געקומען אַנטיילנעהמערינס פון 8 פער-איינען פון פערשידענע פונקטען אין לאַנד. די דריי-קאַמף איז בעשטאַנען פון 100-מעטער-לויף, ווייט-שפּרונג און שפּיז-וואַרפען, דאָס ערשטע אָרט האָט פערנומען קוואַשניעווסקא פון ל.ק.ס. דאָס צווייטע מאַנטייפעל פון א.ז.ס. (וואַרשאַ).

שווימען

ל.ק.ס. האָט נעכטען אין אייגענעם באַסיין איינ-געאָרדענט שווים-פערמעסטונגען אונטערן נאָמען: „דער ערשטער שווים-שריט". צו דער פערמעס-טונג האָבען זיך געהאַט פערשריבען איבער 100 אַנטיילנעהמער. דאָך איז צוליב דער קעלט צו-געטרעטען צום קאַמף נאָר 50. די רעזולטאַטען פון די קאַמפען זענען געווען דריט-ראַנגיגע.

באָקס

אוניאָן (לאָדז) — חשמונאי (לעמבערג) 6:10

שבת איז פאָרגעקומען דער באָקס-מעטש צווי-שען דעם לאָדזער „אוניאָן" מיט'ן לעמבערגער „חשמונאי". די קאַמפען זענען געשטאַנען אויף אַ הויכען ניוואָ, הגם חשמונאי האָט דעם מעטש פערשפּילט דאָך קען מען נישט זאָגען, אַז די באָקסערס פון „חשמונאי" זענען אָפּגעשטאַנען פון די לאָדזער אַלס ערשטקלאַסיגער באָקסער האָט זיך אַרויסגעשטעלט גראָס פון האַלב-שווערען גע-וויכט. דער שווער-געוויכטער שטאַרק איז אויך זעהר אַ גוטער באָקסער און ווען נישט ער וואָלט דיסקוואַליפיצירט געוואָרען דורך דעם ליי-טער האָט מען נישט געקענט פעראויסזעהען וואָס פאַראַ רעזולטאַט ס'וואָלט געגעבען זיין קאַמף מיט'ן פּוילישען מייסטער שטיקער.

פּאַלאַניאַ (וואַרשאַ) — מכבי (וואַרשאַ) 6:10

אין וואַרשאַ איז פאָרגעקומען דער דערמאָהנ-טער באָקס-מעטש. דער ציפער רעזולטאַט איז גע-ווען 6:10 פאַר „מכבי". דאָך האָט מכבי געקענט דעם דאָזיגען מעטש געווינען, ווייל קודם-כל האָט פין נישט געקעמפט נאָר פערשפּילט דורך „וואַלקאָווער". אויך אַנדערס און גאַרבאַזש, צוויי בעסטע באָקסער, האָבען נישט געקעמפט. אַ סענ-סאַציע האָט אַרויסגערופען דער זיג פון באַרנ-שטיין איבער דעם מייסטער גאָס, וועלכער איז בער-זיגט געוואָרען אין דער צווייטער רונדע דורך „נאָק-אויט".

פּוילען — טשעכיען 4:4

(האַזענא-מעטש)

דער אינטערנאַציאָנאַלער האַזענא-מעטש צווי-שען פּוילען און טשעכיען האָט זיך געענדיגט אויף רעמי, דער דאָזיגער רעזולטאַט איז זעהר בכבוד'יג פאַר פּוילען.

ל. ט. ס. ג. — גריף 1:2

אין טאָרן איז נעכטען פאָרגעקומען דער מעטש צווישען לאָדזער מייסטער ל.ט.ס.ג. מיט'ן טאָרנער מייסטער „גריף" וועגען אַריינגעהען אין דער ליגע. ל.ט.ס.ג. האָט דעם מעטש געוואונען מיט 1:2.

ליגע-מעטשעס

ל. ק. ס. — לעכיאַ 0:7 (0:3)

נאָך אַ לענגערער הפסקה איז נעכטען אין לאָדז פאָרגעקומען אַ ליגע-מעטש צווישען דעם יונגסטען ליגע-קלוב, דעם לעמבערגער „לעכיאַ" מיט „ל.ק.ס." ס'האָט זיך אַרויסגעשטעלט, אַז לע-כיאַ" איז אַנ'אַמביציעזע און אַ שנעלע מאַנשאַפט. זי איז אָבער טעכניש זעהר ווייניג אויסגעאַרבייט, אַז זי זאָל זיך קענען דערהאַלטען אין דער ליגע.

ל.ק.ס. האָט נעכטען אויסנאַהמסווייז זעהר גוט געשפּילט, בעזונדערס די הילפס-ליניע, וועלכע האָט פשוט געשטויסען די שטורמער-רייהע צום אַנגריף.

די טויערען פאַר ל.ק.ס. האָבען געשאָסען פּאַ-וויאַק, העבשטרייך, טאַרעאָשעוויטש און קרוק.

ביי די געסט האָט זיך אויסגעצייכענט קרוק. נאָך דעם דאָזיגען זיג איז ל.ק.ס. פון אַכטען אָרט אין דער טאַבעלע אַרויף אויפ'ן זיבעטען, איבערלאָזענדיג הינטער זיך רוך, קראַקאָוויאַ, וואַר-שאַוויאַנקאַ, טשאַרני און לעכיאַ.

פּאַלאָניאַ — וואַרשאַוויאַנקאַ 1:4
ווילסאַ — קראַקאָוויאַ 1:2
גאַרבאַרניאַ — לעגיאַ 0:3
פּאָגאָן — טשאַרני 1:1
רוך — וואַרטאַ 0:2

צוזאַמענפּליה פון די „מכבי"-פעראיינען אין לאָדז

נישט קוקענדיג אויפ'ן שלעכטען וועטער איז דער אנטייל געווען א גרויסער

נעכטען איז אין לאָדז פאָרגעקומען דער צו-זאַמענפּליה פון די פעראיינען אין לאָדזער וואָיע-וואָודזטווע, וועלכע געהערען צום וועלט-פערבאַנד „מכבי". דער צוזאַמענפּליה איז אָרגאַניזירט גע-וואָרען דורך לאָדזער קרייז-פערבאַנד פון „מכבי".

צוליב די אַטמאָספערישע בעדינגונגען איז דער צוזאַמענפּליה נישט געווען אַזוי פייערליך, ווי מ'האָט זיך דאָס פאָרגעשטעלט, הגם ס'איז אויס-געפיהרט געוואָרען דער גאַנצער פּראָגראַם, די אָרגאַניזאַציע איז אויך צוליב דיזעלבע בעדינ-גונגען נישט געווען ווי אַמבעסטען.

צום צוזאַמענפּאָהר זענען געקומען אַנטייל-נעהמער פון בר-כוכבא (לאָדז), מכבי (לאָדז), „הכוח" (לאָדז), טרומפּעלדאָר (לאָדז), זגערזש, פּאַביאַניץ, אָזאָרקאָוו, וויעלון, קאַליש, קיעלץ, לאַסק, וויערו-שאָוו א. אַז. וו.

אַ גאַנצען טאָג זענען אויפ'ן פּלאַץ פון וו. ק. ס. פאָרגעקומען די פערשידענע קאָנקורענצען.

באַלד אינדערפריה זענען פאָרגעקומען ציק-ליסטען-געיעגען אויפ'ן שאָסיי קזשיווקע—גלאָוונאַ. אין לויף אויף 25 קילאָמעטער איז דער ערש-טער, געקומען שמואל זויטעלסאָן („בר-כוכבא לאָדז), 2) פּריינ (קיעלץ), 3) הערשליקאָוויטש (פּאַביאַניץ).

לויף אויף 15 קילאָמעטער 1) מילשטיין (הכוח לאָדז), 2) קאַדישעוויטש טרומפּעלדאָר, 3) קאַדי-שעוויטש 2. (טרומפּעלדאָר). די רעזולטאַטען פון די לייכט-אַטלעטישע פערמעסטונגען זענען פאָל-גענדע: ווייט-שפּרונג פאַר פרויען 1) ליבפעלד (מכבי, לאָדז) 3.80 מעטער, 2) לעווקאָוויטש (מכבי לאָדז), לעווין (מכבי, לאָדז). 60-מעטער לויף פאַר פרויען: 1) פּרל. שטיין (מכבי, לאָדז), 8,9 סעק. 2) פּרל. באַרנשטיין, 3) לעווין (ביידע מכבי, לאָדז).

100-מעטער-לויף פאַר מענער: לאופער (מכבי לאָדז), 2) ראַפּאַפּאָרט (מכבי, לאָדז), 3) פראַנט (י. ס. פ., — קאַליש).

שטאַפעטען-לויף פאַר מענער 4 מאָל 100 מע-טער, 1) מכבי—לאָדז.

שטאַפעטען-לויף פאַר פרויען 4 מאָל 60 מע-טער, 1) מכבי (לאָדז).

לויף 400 מעטער פאַר מענער, 1) לאופער מכבי, לאָדז 58 סעק., 2) שטיין (מכבי, לאָדז).

שטאַב-הויך-שפּרונג, 1) טוואַרדאָוויטש (מכבי, לאָדז) 2.70 מעטער.

דיסק-וואַרפען פאַר פרויען, 1) פּרל. שטיין (מכבי, לאָדז) 23.15.

דיסק-וואַרפען פאַר מענער, 1) קליינמאַן (מכבי לאָדז) 26.70 מעטער. 2) אַפּאַטאָווסקי (זד. וואָליאַ) 3) רוסעק (בר-כוכבא, וויערושאָוו).

500-מעטער-לויף פאַר פרויען, 1) פּרל. שטיין (מכבי, לאָדז) 1 מינוט 42 סעק. 1500 מעטער-לויף פאַר מענער, 1) שאַפּשעוויטש (מכבי, זגערזש) 5 מינוט 8 סעק. 800 מעטער-לויף פאַר מענער, 1) לויפער (מכבי,לאָדז) 2 מינוט 22 סעק.

קויל-וואַרפען פאַר מענער: פיינבערג (מכבי, לאָדז), 9 מעטער 33 צמ. קויל-וואַרפען פאַר פרויען פּרל. שטיין (מכבי,לאָדז) 7 מ. 18 צמ.

ווייט-שפּרונג פאַר מענער, 1) יאַקאָבסאָן (מכבי לאָדז) 5.85 מעטער.

שפּיז-וואַרפען פאַר מענער, 1) לאופער (מכבי, לאָדז) 32.45 מעטער. שפּיז-וואַרפען פאַר פרויען 1) ליבפעלד 2. (מכבי, לאָדז).

הויך-שפּרונג פאַר מענער, 1) לעווין (מכבי, לאָדז) 1.15, ביעזשאַנסקי (הכוח).

מייסטערשאַפט פון קאָרב-באַל פאַר מענער, מכבי, לאָדז.

מייסטערשאַפט נון נעץ-באַל פאַר פרויען, — מכבי, לאָדז.

די אקאַדעמיע אין שטאָט-ראַט

אין אָוונד איז אין זאַל פון שטאָט-ראַט פאָר-געקומען אַ פייערליכע אקאַדעמיע און די פונאַנ-דערטיילונג פון די פּרייזען. אין פּרעזידיום האָ-בען זיך געפינען: ד"ר ברוידע, ד"ר קראַוש, יעזשי וואַלף, אינזש. וויינבערג, אינזש. זשעלינסקי, קאַפּ-לאַוויטש, ד"ר זילבערשטראַם, פּראָוו ד"ר שווייג א. א. פון דער צענטראַלע פון וועלט-פערבאַנד „מכבי" איז דעלעגירט געוואָרען דער גענעראַל-סעקרעטאַר ה' אַלעקסאַנדראָוויטש. שריפטליכע בע-גריסונגען זענען אָנגעקומען פון געוו. סענאַטאָר ד"ר דאַווידזאָן פון זעליג רוסעצקי. דאַן האָבען געהאַלטען פייערליכע רעדעס: ד"ר ברוידע, ד"ר קראַוש, ראַטמ. מאָרגענשטערן (זגערזש), ד"ר לעמבערג (זד. וואָליאַ), פּראָוו ד"ר שווייג, אַל. אַלעקסאַנדראָוויטש, מאַרגאָליס. משה לימאַן, אינזש. זשעלינסקי, ד"ר זילבערשטראַם.

אינזש. וויינבערג האָט דאַן פונאַנדערגעטיילט די דיפּלאָמען און זשעטאָנען פאַר די, וואָס האָבען זיך אויסגעצייכענט אין די פערמעסטונגען. דער זאַל פון שטאָט-ראַט איז געווען איבערפול. ס'האָט אויך אַנטיילגענומען דער אָרקעסטער פון וויעלונער „מכבי". דער צוג איבער די גאַסען איז צוליב'ן שלעכטען וועטער נישט פאָרגעקומען.

* ? *

צום סוף איין פראַגע צו די אָרגאַניזאַטאָרען פון צוזאַמענפּליה, פאַרוואָס איז די יודישע שפּראַך אַזוי שטאַרק בע'עולה'ט געוואָרען? מ'האָט גע-דאַרפט זוכען מיט רעפלעקטאָרען צו געפינען אין אַ פּראַגראַם אָדער איינלאַדונג אַ יודיש וואָרט.

מענשן-קרבנות אויף די פיליפינען-אינזלען

צייטונגס-מאן בעזוכט פערוואָרפענע געגענד אויף די פיליפינען-אינזלען, וואס זענען נאך קיינמאל נישט אויסגעפארשט געווארן, און ער דערצעהלט שרעקליכע זאכען, וואס ער האט דארט געזעהען

א קאַרעספּאָנדענט האָט בעזוכט די דאָזיגע שבטים אין די פּערוואָרפענסטע געגענדען, וואָס זענען נאָך קיינמאָל נישט אויסגעפאָרשט געוואָרען. ער זאָגט, אַז נישט אַכטענדיג אויף דעם, וואָס אויף די דאָזיגע אינזלען פלאַטערט איצט די פאָהן פון די פאַראייניגטע שטאַטען, פּראַקטיצירען די דאָרטיגע איינוואוינער נאָך אַלץ זייערע פאַרצייטיגע ווילדע מנהגים פון פּאָליגאַמיע (פיל-ווייבעריי) האַנדלען מיט שקלאַפען און מקריב-זיין מענשליכע קרבנות.

די בעאַמטע פון דער אַמעריקאַנער רעגירונג, וואָס געפינען זיך דאָרט קענען נישט אונטערדריקען די דאָזיגע ווילדע זאַכען, ווייל אין די אָפּגעשטאַנענע געגענטען, אין די געדיכטע וועלדער, זענען ווייסע מענשען נאָך קיינמאָל נישט געווען, און וואָס דאָרט ווערט אָפּגעטון, ווייס מען נאָך נישט. מ'דערצעהלט זיך אָבער אָן מעשיות פון וועלכע די האָר שטעלט זיך קאַפּויר.

ביי דער אָזערע לאַנאַאָ, אויף דעם אינזעל מינדאַנאַאָ (דער צווייטער גרעסטער אינזעל פון די פיליפּינען) האָט לילאָס געזעהען צוויי קינדער, א יונגעלע פון 4 יאָהר, וועלכע א ווילדער שבט האָט אַוועקגעגנבעט ביי זייערע עלטערן מיט'ן צוועק מקריב זיין זיי צו די געטער, אָבער אַן אַמעריקאַנער רעגירונגס-בעאַמטער האָט אין צייט זיי אַרויסגעראַטעוועט פון די הענד פון די ווילדע געצענדינער. דער אַמעריקאַנער האַלט זיי איצט ביי זיך און ערציהט זיי אַלס זיינע אייגענע קינדער.

מיט א יאָהר צוריק האָט א צווייטער בעאַמטער געראַטעוועט אַ מיידעל פון דעם בוקידנאָן שבט, וועלכע האָט פערקויפט אַלס שקלאַף און געזאָלט זי מקריב-זיין כדי צו שטילען דעם צאָרן פון די געטער.

אַ מענשליכען קרבן ברענגען די ווילדע פעלדער ווען ס'קומט עפּעס אַ צרה — אַ טרוקעניש אויף די פעלדער. אַ מגפה, אַ מלחמה אָדער עפּעס ענליכעס, די עלסטע פון דעם שבט קומען זיך צונויף איינמאָל אַ יאָהר, אין דער צייט ווען ס'ווערט זיך אויפ'ן האָריזאָנט זיבען שטערען — דריי אויבען און פיר פון אונטען. געוועהנליך איז דאָס אָנפאַנג דעצעמבער, זיי בעשטימען דאַן צו מקריב זיין אַ מענשליכען קרבן.

מיט עטליכע יאָהר צוריק האָט פּאַסירט אַזאַ פאַל. צוויי אַלמנות פון דעם באַגאָבאָ שבט זענען געקומען צו דעם אַלטען הויפּטלינג פון'ם שבט און געבעטען מקריב זיין אַ מענשליכען קרבן, כדי צו שטילען די בשמות פון זייערע פערשטאָרבענע מענער. דער הויפּט האָט פערזיכערט די אַלטע לייט פון שבט און נאָך אַ לענגערע זיצונג האָט מען בעשלאָסען, אַז אַזוי ווי מ'האָט נישט געבראַכט קיין קרבן פאַר אַ לאַנגע צייט זינט די לעצטע טריקעניש, אויף די פעלדער, איז שוין טאַקע צייט מקריב צו זיין אַ מענשען.

האָט מען עטליכע טעג געהוליעט געפרעסען און געטרונקען, פאַר אַ קרבן האָט מען געקויפט אַ שקלאַף, אַ יונגעל פון אַ שכנישען שבט, ער איז געווען אַ טויבער קאַסאָקער און אַ האַלבער שוטה, אַלס שקלאַף האָט ער קיין גרויסען ווערט נישט געהאַט, האָט ער זיך דערייבער גוט געפּאַסט פאַר אַ קרבן.

פאַרגעקומען איז עס אויפ'ן שפּיץ פון דעם באַרג אַפּאָ, וועלכער איז איבער 9 טויזענד פוס די הויך. דער באַגאָבאָ שבט גלויבט, אַז דאָרט וואוינט דער גאָט פון שלעכטס. אַלע מענער, אַזוי גוט ווי פרויען, אויסגעפּוצט אין יום-טובדיגע קליידער האָבען זיך פערזאַמעלט אין דעם וואַלד אויפ'ן שפּיץ באַרג, מ'האָט אויפגעשטעלט אַ מזבח פון באַמבוס-שטעקלעך. יעדער איינער האָט געבראַכט עפּעס אַ מתנה פאַר „גאָט", און אַוועקגעלייגט עס אויפ'ן מזבח, מ'האָט געפּראַוועט פערשידענע צערעמאָניעס, דעם יונגעל האָט מען אויסגעטון נאַקעט, ער האָט קיין זאַך נישט פערדעכטיגט און געהאַלטען אין קייען ניס, וואָס מ'האָט איהם געגעבען. ווען אָבער די פרויען האָבען גענומען יאָמערען האָט ער זיך דערשראָקען און גענומען לויפען, מ'האָט איהם געכאַפּט און צוגעבונדען צו אַ בוים.

דער הויפּטלינג האָט אַוועקגעשטעלט צוויי שפּיזען לעבען דעם יונגעל, און געהאַלטען אַ לאַנגע רעדע, אין וועלכער ער האָט אויפגעפאָדערט דעם שרעקליכען גאָט אַרויסצוקומען פון זיין בעהעלטניש ווייל מען געהט איהם איבערבעטען מיט אַ ווירדיגען קרבן.

די צוויי אַלמנות זענען דאַן צוגעגאַנגען צום יונגעל, גענומען די שפּיזען און איינגעשטאָכען זיי אין דעם יונגעל'ס קערפּער, זיינע שרעקליכע געשריען האָבען אויפגעריסען די לופט, אָבער אַלע זענען געשטאַנען טויט-שטיל מיט די אויגען געווענדעט צו די זיבען שטערען אויפ'ן האָריזאָנט, אַלע זענען געווען זיכער, אַז דער שרעקליכער גאָט וועט איצט זיין צופרידען.

דריי אַלטע לייט זענען דאַן צוגעגאַנגען און מיט גרויסע מעסערס גענומען האַקען דעם יונגעלס קערפּער, נאָך זיי האָבען זיך אַלע אַ לאָז געטון צום יונגעל אַרויפגעוואָרפען זיך אויף איהם און גענומען רייסען פון איהם שטיקער, יעדער איינער האָט געוואָלט כאַפּען אַ שטיקעל פלייש אָדער ביין פאַר אַן אָנדענק.

דעמזעלבען גורל וואָלטען זיכער געהאַט די צוויי קינדער, דער יונגעלע און דאָס מיידעלע, וואָס דער אַמעריקאַנער רעגירונגס-בעאַמטער אין מינדאַנאַאָ האָט געראַטעוועט און אַדאָפּטירט.

קיין חיות וועלען די דאָרטיגע ווילדע נישט מקריב זיין: דאָס וואָלט געווען אַ בעליידיגונג פאַר די געטער, דענקען זיי.

אין די פערוואָרפענע טיילען, אין די געדיכטע וועלדער און זומפּען, פון די פיליפּינער אינזלען קומען אַזוינע זאַכען אָפט פאָר. ווענען פּאָליגאַמיע און שקלאַפען-האַנדעל איז דאָך שוין אָפּגערעדט. ווער ס'איז נאָר אַמאָל אַריינגעדרונגען אַהין און אַרויסגעקומען אַ לעבעדיגער, דערצעהלט עס.

גענעראל מיניסטער פראנצען

וועט אַרויס פון דער נאציאנאל-סאציאליסטישער פארטיי

דר. ווייצמאן האט נישט בדעה צו קאנדידירען

צום ענגלישען פארלאמענט

וויען (י.ט.א.) לויט עסטרייכישע צייטונגס-מעלדונגען פון אבאציא, האט דר. חיים ווייצמאן, וועלכער האט זיך דארט אויפגעהאלטען אויף קו-ראציע מיט זיין פאמיליע, ערקלערט דעם דאָרטיגען ראש הקהל, פּראָפ. שטערן, אַז די ידיעות אין די צייטונגען וועגען זיין קאנדידאטור מצד דער לייבאָר-פארטיי אין ענגלישען פארלאמענט זענען אבסאָלוט אונריכטיג. דר. ווייצמאן האט נישט די כוונה אַרויסצושטעלען זיין קאנדידאטור.

די קהלה פון אבאציא, ווי אויך די פיל אויסלענדישע געסטע האבען געמאכט דעם דר. ווייצמאן גרויסע כבודים.

מאסקווער וואכטאנגאוו-טעאטער

פירט אויף א פיעסע פון פּרץ מארקיש

מאסקווע (יט"א) דער רוסישער מלוכה'-שער וואכטאנגאוו טעאטער אין מאסקווע האט אנ-גענומען אויפצופיהרען א נייע פיעסע פון פּרץ מארקיש א. נ. „דער פינפטער האריזאנט". אין דער פיעסע ווערט געשילדערט דאס לעבען פון די קויל-גרעבער אין דאנעצער באסיין אויפ'ן הינ-טערגרונד פון דער „פּיאטילעטקע". דער הויפּט-העלד פון דער פיעסע איז א טאטער. עס פיגורירן אין איהר אויך א ציגיינער-פּאר. די פיעסע זאל אויסגעפיהרט ווערען אין דעצעמבער ה. י. אדער יאנואר 1932 אונטער דער רעזשי פון בעקאנטע רעזשיסער פון וואכטאנגאוו-טעאטער יאסיף טאל סשאנאוו.

יודישע נייעס

אויפרוף פון יוד. האנדווערקער-פערבאנד אין דייטשלאנד

בערלין (יט"א) דער צענטראל פערבאנד פון יידישע האנדווערקער אין דייטשלאנד האט פערעפענטליכט אן אויפרוף צו דער יודישער בע-פעלקערונג וועמען געבעטן א ביסט מעגליכקייטן די יודישע האנדווערקער אין נישט אויסצינוצן די אונגנאהיי ר[illegible] לויט צאהל פון האנדווערקער-[illegible]ם.

יודישער סוחר בעגייט זעלבסטמארד

דעם צווייטען טאג קריגט ער א ירושה פון 20 טויזענט דאלאר

טשערנאוויץ (יט"א) אין באטאשאן (ביים טשערנאוויץ) איז דער יודישער סוחר יעקב בלאטשטיין בעגאנגען זעלבסטמארד צוליב מאטער-יעלער נויט.

צומארגענס, ווען מען האט דעם זעלבסט-מערדער געבראכט צו קבורה איז געקומען אויף דעם אדרעס פון בלאטשטיין א בריף פון אמערי-קא אין וועלכען עס ווערט איהם מיטגעטיילט, אז זיין פערשטארבענע שוועסטער האט איהם פער-שריבען 20 000 דאלאר. אין דעם בריף ווערט בלויז אין אויפגעפאדערט צו קומען אננעמען די ירושה.

קאטאסטראפע מיט [illegible]

37 ציסטערנעס זענען אראפ פון די שינעס

די רעוואלוציע אין טשילי

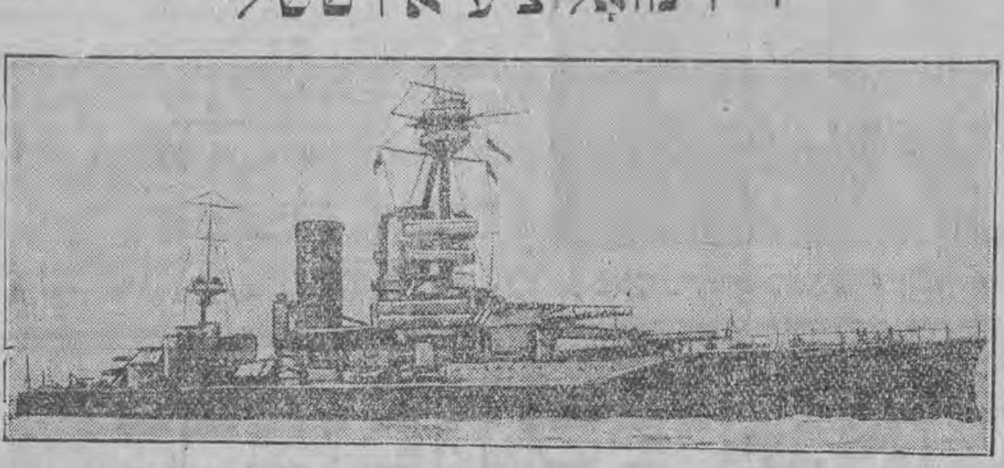

די שיף „אלמיראנטע לאטארע", אויף וועלכער עס איז אויסגעבראכן דער אויפשטאנד פון די מאטראסן

ארעוואלוציע אין דער קאסמעטיק!

אנגעוועהנליכע רעדוקציע פון אלע פרייזען

אין דער איינציגער קאנקורענץ-פערפומעריע פון דער פירמע

י. דרוקער, 5 זאוואדזקא 5

טעלעפאן 17592

וואס בעזיצט דעם רייכסטען אויסוואהל פון די נייעסטע פאריזער פערפומען, ווי אויך די פיינסטע ערשטקלאסיגע פודערן, טואלעט-זייפען או"וו

Perfumerja J. DRUKIER

מיט אכטונג ZAWADZKA 5 TEL 175-92

בעמערקונג: ענגראסיסטען בעקומען ספעציעלען ראבאט.

קיין פיליעס בעזיצען מיר נישט

די וואַקסענדיגע נויט

טרייבּט טויזענדער יוד. פרויען אויף זינדיגע וועגען...

„פיר טויזענד יודישע פרויען אין וואַרשא פאַרנעמען זיך אויף אַ לעגאַלען אופן מיט פּראָסטיטוציע" — אַט די העכסט־סענסאַציאָנעל־איבערראַשענדיגע ציפער האָב איך בעמערקט די לעצטע טעג, בלעטערענדיג דעם לעצטען סטאַטיסטישען ביולעטין.

איהר פאַרשטעהט, פיר טויזענד מענשליכע לעבענס זענען אַראָפּגעשווענקט געוואָרען פון דער אויבערפלאַך, ווערענדיג אַוועקגעשליידערט אינ'ם בידערינסטען תהום, וואו זיי לעבען אין שרעקליכסטען שמוץ און אויסגעלאַסענקייט! האַ, עס איז טאַקע אַ פּעסטגעשטעלטע טראַגישע ווירקליכקייט עפּעס גלויבט זיך נישט, אַז אין האַרץ פונ'ם גרעסטען יודישען קולטור־צענטער אין אייראָפּע זאָל זיך געפינען אַ פּראָסטיטוציע־אינזעל מיט גאַנצע פיר טויזענד בירגער, אָבער... צו וואָס גלויבען די קורץ־געפּאַסטע טויטע ציפערען, אדרבא, לאָמיר מאַכען ביינאַכט, אין די שפּעטע נאַכט־שעהן, אַ קליינע, עטליכע מינוטיגע, „עקסקורסיע" איבער די רוישיק־בעלעבטע גאַסען און איבער די פינצטערע, שמוציקע געסלעך פונ'ם יודישען וואַרשע, און פאַר די אויגען ענטפּלעקט זיך גלייך אין איהר גאַנצער פּראַכט און גלאַנץ די איינדרוקספולסטע פּראָסטיטוציע־פּאַנאָראַמע, וואו הונדערטער און אפשר טויזענטער יודישע גאַסען פרויען יאָגען נאָך מיט אַנ'אויסערגעוועהנליכער אומפאַרשעמטקייט און חוצפּה'דיגקייט, שטילע, פאַרטראַכטע אַדורכגעהער, פאַרטויבענדיג און פאַרהילכענדיג זיי מיט די זידלסטע, משונהדיגסטע קולות, וועלענדיג אַוועקשענקען פאַר קליינליכע, אָרימע גראָשענס אַביסעל „ליבע".

מיינט איהר אפשר, אַז אויפ'ן דערמאָנטען פּראָסטיטוציע־מאַרק שטעהען וואונדער־שיינע מיידלעך, וועלכע לאָקערען רייצען און פאַרכישופן דעם פלעגמאַטיש פּאַסיווען אדורכגעהער? אַ, ניין! דאָס אַרטיקעל, זעהט איהר, וועט איהר גראָד דאָרט נישט געפינען, פאַרקעהרט, — די דאָזיגע פּראָסטיטוציע־אַרמעע בעשטעהט פון קראַנק־צובראָכענע פרויען, וועלכע טראָגען אויף זייערע איינגעהויקערטע פּלייצעס אַ 4—5 צעהנדליק יאָהרען; פרויען, ביי וועלכע איהר וועט אויף זייערע איינגעשרומפּענע, אויסגעמאַטערטע פּנימער נאָך געפינען שטאַרקע שפּורען פון זייער אַמאָליגע רייכקייט; פרויען, ביי וועלכע דאָס לעבען איז אַמאָל געווען אַ לאַנגע קייט פון גליקליכע טעג און פריידיגע מינוטען און צום סוף — האָט זיי דאָס אומבּרחמנותדיגע לעבען אַזוי מיאוס אויסגעשפּינען, טרייבענדיג צו יענעם פּאַראַכטעטען, פאַרשטויסענעם ווינקעל, וואָס רופט זיך: פּראָסטיטוציע־

אין פינצטערע קעלערס איינגעגראָבען טיף אין דר'ערד, ווייט פון ליכט און... מענשליכע בליקען, פּראַוועט מען פריי, אומגעשטערט די מיאוסע, עקעלהאַפטע פּראָסטיטוציע־שפּיל, ביז... ביז... זיי ווערען אַדורכגעפּרעסט מיט די אומהיילבאַרע ווענערישע קראַנקהייטען אין די נאַסע, וויינענדיגע קעלערס, — די איינציגע שטומע עדות פון די העסליכע סצענעס, שפּייען זיי אויס, פונוואַנען זיי ווערען אַריינגעוואָרפען אונטער די הויך־שטאָקיקע שפּיטאַל־מויערען, און די ספּעציעל - איזאָלירטע צימערען, וועלכע זענען אייגענטליך אַ ווייטערדיגער און אפשר לעצטער עטאַפּ פון זייער גהנום־וועג.

זענען טאַקע די שפּיטאָלען איבערפולט מיט אַזעלכע טויזענטער צושרעטענע, צופוילטע לעבענס, וואָס האָבען זיך יאָהרען געוואַלגערט אין טיפסטען אָפּגרונט, וואַרטענדיג איצט אויפ'ן טאָג, ווען מ'וועט זיי אויסלייזען פון אונזער זינדיק־רשעות־דיגען וועלטעל...

דאָס איז אין קורצע שטריכען אַ מיניאַטור־בילדעל פון דער שוידערליכער לאַגע פון פיר טויזענט געפאַלענע פרויען, וועלכע זענען אייגענטליך נישט מעהר ווי יקרבנות פון דער לעצטער גרויסער

(בריף פון וואַרשא)

עקאָנאָמישער קאַטאַסטראָפע פונ'ם פּוילישען יודענטום.

...און אַז ד וגעפינסט זיך שוין אין „עמק־הבכא", אין יענעם שאול־תחתיה, וואו עס איז פאַרשוואונדען יעדער שפּור פון ליכט און פרייד, וואו דו זעהסט אויף צעהנדליגער אויסגעקרימטע געסלעך וואַנדערען טויזענטער קריינקליכע, צעטרעטענע לעבענס, אָדער ריכטיגער: שאָטענס, וועלכע בעהאַלטען זיך אונטער די שוואַרצע נאַכט־פליגלען, וואַקלענדיג זיך צווישען צוויי וועלטען, — צווישען לעבען און טויט, ביי וועלכע עס דאַכט זיך, אַז אָט־אָט באַלד, מאָרגען אָדער איבערמאָרגען, וועלען זיי איינגאַנצען אָפּגעווישט און אָפּגעשווענקט ווער'ען פון לעבענס־האָריזאָנט, קענסטו נישט רוהיג פאַרבייגעהן, נישט ווענדענדיג די בליקען צו יענעם אומגליקליכען ווינקעל, וואָס רופט זיך: „יודישער פרויען־שוק־פאַראיין", דורך וועלכען עס זענען שוין אַדורכגעגאַנגען צעהנדליגער אַרויסגעראַטעוועטע יודישע קרבנות פונ'ם פאַרשאָלטענעם פרויען־האַנדעל.

אמת, דער פרויען־האַנדעל איז אַ וועלט־מכה, אָדער ריכטיגער, — אַ שאַנד־פלעק פאַר דער גאַנצער ציוויליזירטער וועלט, אָבער אין קיין שום לאַנד, און ביי קיין שום פאָלק, האָט עס נאָך נישט אָנגענומען אַזאַ אויסטערליש־ווילדע פאָרם, ווי ביי יודען אין ווילנע.

עס זענען שוין פאַרשוואונדען די צייטען, ווען די עקעלהאַפטע שאַרלאַטאַנען, די אַזוי־גערופענע פרויען־הענדלער, פלעגען אַנווענדען איבערמענשליכע מיה ענערגיע און כוחות ביז־ביז עס פלעגט זיי געלונגען צו פאַנגען אין זייער געפעהרליכער נעץ אַ נאַאיווען קרבן. עס זענען שוין אוועק די צייטען, ווען אונטער'ן וואָרט „פרויען־האַנדעל" פלעגט זיך בריינגען פונאַנדערוויקלען אַ העכסט־סענסאַציאָנעל־שפּאַנענדער לעבענס־פילם, וואָס פלעגט זיך אַנהויבען מיט וואַנדערענדיגע פרויען־הענדלער־עקספּעדיציעס איבער אָרימע, פאַרחושכ'טע יודישע שטעט און שטעטלעך, שפּילענדיג אויסגעצייכענט די ראָל פון מאַגנאַטען מיט „גאָלדענע הערצער", אַריינכאַפּענדיג אַזוי יאָרום אין די פאַרמישופטע נעץ, נאַאיווע, לייכט־גלויביגע מיידלעך, ביי וועלכע אין דער רייכער פאַנטאַזיע פלעגען זיך אויסמאָלען מיט אַ הערליכקייט און פּראַכטיגקייט יענע צוגעזאָגטע מעבר־לימעדיקע מדינות, און עס פלעגט זיך, ווי בעקאַנט, ענדיגען מיט דעם אַזוי־גענוג־טרויעריגען אַרגענטינער גיהנום־קעסעל, פונוואַנען עס הערען זיך כסדרדיגע הילפס־רופען און וויי־געשרייען.

היינט איז אַנדערש. גאָר אַנדערש.

היינט — בעהאַלט זיך שוין נישט דער פרויען־האַנדעל אין פּוילען אונטער ראָמאַנטישע שלייערען, עס שוועבען שוין נישט אַרום איהר קיין פאַנטאַסטישע חלומות, ווייל די אַלע ענטפּלעקטע הינטער־קוליסען־סודות, די אַלע ענטדעקטע לעבעדיגע אי־לוסטראַציעס, האָבען שוין געמאַכט רייף אפילו די נאַאיווסטע מיידלעך אויף צו דערשפּירען און דער שנאַפּען די געפעהרליכע פּלענער פון די מיאוסע אויסוואָרפען. און דאָך... און דאָך האָבען די פרויען הענדלער נאָך קיינמאָל נישט געפיהרט צווישען יודישע מיידלעך אין פּוילען אַזאַ „פּרוכטבאַרע" טעטיגקייט און געהאַט צ ופאַרצייכענען אַזוינע גלענצענדיגע און דערפאָלגרייכע רעזולטאַטען, ווי די לעצטע צייט.

ווי אַזוי? — אַט מיט דער פראַגע האָב איך זיך געווענדעט צום סעקרעטאַר פונ'ם וואַרשאַווער יודישען פרויען־שוץ־פאַראיין.

און אָט וואָס ער דערקלערט: דער פרויען־האַנדעל געהט היינט אין אַ פאַרקעהרטע ריכטונג, אַנשטאָט צו זוכען די קרבנות, קומען די לעצטע גאָר אַליין, מיט גוטען ווילען, צו די פרויען־הענדלער.

יאָ! עס וועט אפשר קלינגען פאַנטאַסטיש, לעגענדאַריש, אָבער עס איז פאַרט אַ טראַגישע ווירקליכקייט, אַז יודישע מיידלעך זוכען אָפּ די דער־מאָנטע „אַפּוטרופּסים" און בעטען מיט טרעהרען אין די אויגען זיי איבערצושיקען אין דעם אַרגענטינער „גן־עדן".

זיי — די תחנונים'דיגע מיידלעך, ווייסען גאַנץ גוט, מיט וואָס עס ענדיגט זיך דער עפּילאָג פון אָט דער דראַמע, ס'איז זיי זעהר גוט בעקאַנט די טרויעריגע רעזולטאַטען, די טראַגישע קאָנסע־קווענצען, די אַלע שוידערליכע סצענעס און בילדער, מיט וועלכע זייערע יונגע לעבענס וועלען זיין פאַרבונדען; נאָר איידער זיך טרענקען אין די שטורמישע וויסט־כוואַליעס, אומקומען דורך אַ הונ־גער־טויט, איז שוין פיל גלייכער זיך גערעגווליג אריינוואַרפען אין אָט דעם גהינום־קעסעל.

דער יודישער פרויען־שוץ־פאַראיין איז אין דעם פאַל אומעכטיק, וועניג, גאָר וועניג קרבנות געלינגט אַרויסצורייסען פון די איינגעקלאַמערטע, אייזערנע נעגעל פון די פרויען־הענדלער.

מ. זילבערבערג.

צוריקגאַנג צו דער אַלטער מאָדע

פון אַ מאָדע־רעוויו אין לאָנדאָן

רומענער דערשטאָכען זיין יודישען קאָלעגע

משערנאָוויק (י.ט.א.) אין דער צוקער־פאַבריק סמאָנסקי, האָט דער בוכהאַלטער דאַני־לעסקי, אַ רומענער, דערשטאָכען זיין יודישען קאָלעגע דוד טאַבאַק, נאָך אַ קאָנפליקט. וואָס איז פאָרגעקומען צווישען דאַנילעסקי'ן און טאַבאַק'ן. דאַנילעסקי איז ארעסטירט געוואָרען.

דאַנציגער פאָרשטעהער

אין דער קאָמיסיע פאַר דער אייראָ־פּעאישער אוניע — אַ יוד

גענף (יט"א) אין די בעראַטונגען פון „סובקאָמיטעט פון פעלקערבונד פון ווירטשאַפטלי־כע קאָאָרדינאַציע" בעטייליגט זיך אַלס פאָרטרע־טער פון דאַנציג דער פיהרענ־ער סענאַטאָר ד"ר גרינשפּאַן, אַ יוד. ד"ר גרינשפּאַן פאָרטרעט אויך דאַנציג אין דער „קאָמיסיע פאַר'ן שטודיום פון דער פראַגע איבער אַנ'אייראָפּעאישער אוניע".

לופט־פּאָליציי אין אַמעריקע

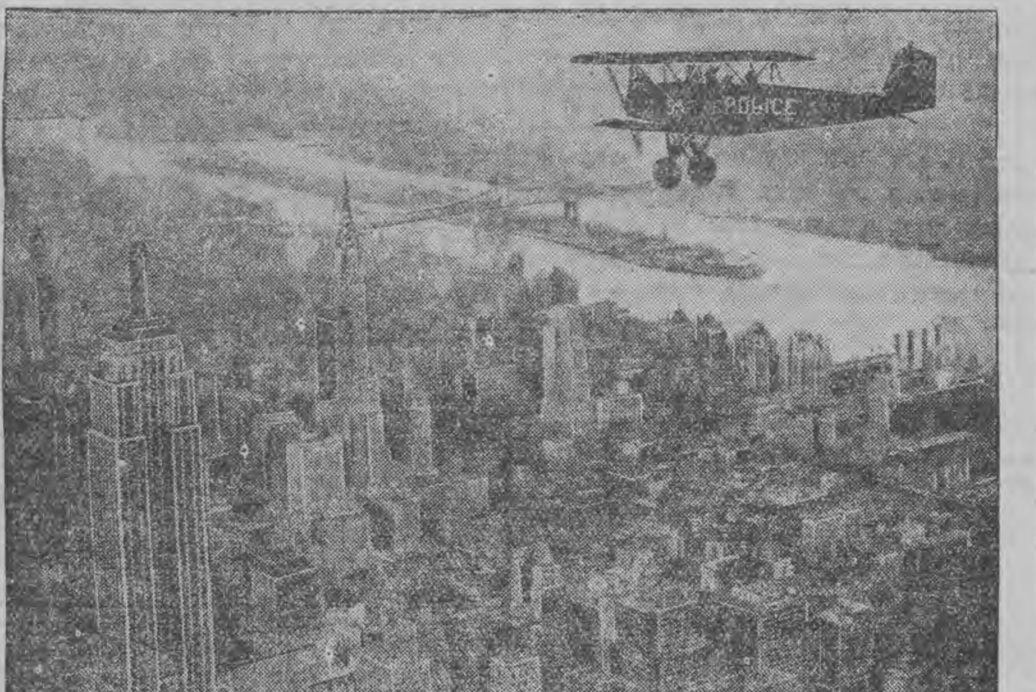

א פּאָליציי־אישער אעראָפּלאַן איבער די ניו־יאָרקער וואָלקען־קראַצער

קרבן פון שפּיאָנאַזש

סענסאַציאָנעל קרימינעלישער ראָמאַן

(33

— ניין, מעליקאָוו איז געווען יענעם טאָג אין בירמינגאַם. — האָט סטאַר געענטפערט — איך וועל זיך בעמיהען צו ווערען מיט איהם נעהנטער, און דערוויסען זיך, וועלכע רוסען פלעגען קומען צום פּראָפעסאָר קאַטשיעלאָ. איך מיין, אַז זוכען דאַרף מען אין דער ריכטונג. דער געהיים־אַגענט שנעל מיינט אָבער אַנדערש, ער האַלט, אַז דער ענין איז אַ סך פּשוטער, און אַז ער האָט שוין דערפיהלט זיין מיסיע דערמיט, וואָס ער האָט אַרעסטירט קאַרליבען.

וויבני האָט פאַרזאָרגט צוזאַמענגעצויגען די ברעמען:

— איהר רעכענט, אַז די לעדי ראַלסאָן און מעלי־קאָוו האָבען געהערט צו איין געהיימער אָרגאַני־זאַציע?

— אָהן שום ספק.

— און אז איינער פון דער אָרגאַניזאַציע האָט אויסגעשפּירט און דער'הרג'עט?

— מעגליך.

— טאָ פאַרוואָס־זשע האָט ער צוריקגעקערט די פּאַפּירען דעם סער ראָבערט?

— יאָ, דאָ איז טאַקע עפּעס נישט גלאַט, — האָט זיך סטאַר מודה געווען — איבעריגענס, קאָן זיין אַ סברא, אַז דער מערדער האָט נישט געהאַט אין זינען די פּאַפּיר'ען... און אַז... ווער ווייסט?.. דאָס איז אפשר געווען אַ פּאַרטיי נקמה... אַלענפאַלס האָב איך בדעה צו פאָרשען די זאַך אין דער דאָזיגער ריכטונג.

— אפשר זענט איהר גערעכט... אָבער פון וואָס, אַ שטייגער, רעכענט איהר אָנצוהויבען?

— איך ווייס נאָך דערווייל אליין נישט.

— און אפשר וועט זיך עפּעס מאָרגען אויפ־קלערען אין געריכט, — האָט וויבני מיט האָפענונג אַ זיפץ געטון.

קאַפּיטעל פערצעהן

דאָס מערדעל ביים קבר

די רוסישע צערקווע איז געווען איבערפולט, בעת מען האָט מתפלל געווען פאַר דער נשמה פון דער לעדי ראַלסאָן.

דאָ זענען מיטגלידער פון דער קיניגליכער משפחה, דער לאָרד הערינגטאָן, מיניסטאַרען און מיטגלידער פון דיפּלאָמאַטישען קאָרפּוס, מיט איין וואָרט — די „סמעטענע" פון דער לאָנדאָנער גע־זעלשאַפט, אויסער דעם סער ראָבערט ראַלסאָן גופא.

דער שנעל און דורכדרינגליכער בליק פון דעם זשורנאַליסט סטאַר האָט בעמערקט, אַז קיין איינער פון די מתפללים אין דער צערקווע איז נישט געווען שטאַרק איבערגענומען פון דעם אומ־גליק.

די פאַרזאַמעלטע אין דער צערקווע האָבען בלויז דערפיהלט אַ געזעלשאַפטליכען חוב.

די ערמאָרדעטע איז זיי נישט געוואָרען נעהנ־טער נאָכ'ן טויט...

אויף דער גאַס פאַר דער צערקווע איז געשטאַ־נען אַ גרויסער המון נייגעריגע.

אַזאַ המון האָט אויך געוואַרט ביים איינגאַנג צום בית עולם.

די פאַרזאַמעלטע אויף דער גאַס זענען געווען שטאַרק ענטוישט, ווען זיי האָבען דערזעהען, ווי קליין עס איז די צאָהל פון די מלוים.

דעם קאַטאַפאַלק, וואָס איז אינגאַנצען געווען בעדעקט מיט בלומען האָבען בסך הכל בעגלייט צוויי לוקסוס־אויטאָ'ס און אַ פינף־זעקס געדונ־גענע טאַקסובקעס.

— די לעדי ראַלסאָן האָט זיך, ווייזט אויס, נישט געקאָנט איבערנעמען מיט אַ גרויסער צאָהל פריינד, — האָט בעמערקט דער זשורנאַליסט באָו־דען, וועלכער איז געפאָהרען אין איין אויטאָ מיט סטאַר'ן — איך האָב גערעכענט, אַז צוויי, אָדער דריי בעאַמטע פונ'ם מיניסטעריום וועלען זי בעגליי־טען אויף איהר אייביגען רוה־אָרט. פון דעם סער ראַלסאָנס קרובים איז בכלל קיינער נישטאָ... איך האָב בלויז בעמערקט דעם אַדוואָקאַט טווינינג... און ווער איז עס דער אַלטער, וואָס שטייט נעבען איהם?

— דאָס איז דער קאָמענדאַנט פונ'ם סער ראָבערט. ער הייסט מאַמסאָן. — האָט סטאַר גע־ענטפערט

דער פייערליך־געשטימטער און געלאַסענער טאָמסאָן האָט שטיל אַרויסגעגעבען פאַראָרדנונגען צו די גרעבערס, וועלכע האָבען אַרונטערגענומען די בלומען פון קאַטאַפאַלק.

— קאָנט איהר דאָ נאָך עמיצען? — האָט מאָריס'עס בעגלייטער אַ פרעג געטון — דאָס איז ווייל פון דער דינערשאַפט?... זיי זענען אַלע ענליך אויף פאַרמדלענדער... מאָדנע, איך האָב זיי אין דער צערקווע נישט געזעהען.

ער האָט אָנגעוויזען מיט דער האַנד אויף צוויי גרויסע מענשען, וואָס זענען געשטאַנען ביי בײדע זייטען פונ'ם קבר.

— איך ווייס נישט! — האָט מאָריס קורץ געענטפערט, ווייזענדיג מיט אַ צייכען, אַז ער זאָל שווייגען.

ער האָט געזאָגט דעם אמת, מחמת אין איינער פון די גרופּען איז געשטאַנען באָריס מעליקאָוו מיט אַ בוקעט רויטע ליליען אין דער האַנד.

„דאָס זענען רוסישע עמיגראַנטען, — האָט מאָריס אַ טראַכט געטון — און זיי, דאַכט זיך, זענען אינדער'אמת'ן שטאַרק פאַרטרויערט".

ער האָט זיך אויפמערקזאַם צוגעקוקט צו די רוסישע פּנימ'ער, בעמיהענדיג זיך צו דערגיין, צי ווייסט נישט אַמאָל עמיצער פון זיי די לעזונג פון דער טראַגישער רעטעניש.

אפשר איז צווישען זיי פאַרהאַן דער מערדער?

אַ מאַן איז ער, אָדער אַ פרוי?

דאָס איז אָבער געווען אוממעגליך זיך פאָר־צושטעלען, אויסטיילענדיג לויט'ן אויפריכטיגען צער, וואָס האָט זיך אָפּגעשפּיגעלט אויף זייערע אָפענע אָרענטליכע געזיכטער.

(פאָרטזעצונג קומט).

נייער פאלקסבלאט

דאס לאדזשער רעבעז

נייער פאלקסבלאט

מאנטאג 7 כה אלול תרצ"א

סעפטעמבער

זון-אויפגאנג 4.49
זון-אונטערגאנג 6.16

טאג=באטיצע

איידער מ'פיהרט איין דאס נייע זאל מען אויסבעסערן דאס אלטע

ס'איז שוין כמעט א זיכערע זאך, אז דער הכנסה-שטייער וועט איצט געהעכערט ווערן, אז מ'ווארט נאר אויף דער סיים-סעסיע, וועלכע זאל דעם געזעץ-פראיעקט אננעהמען.

ווייסט מען שוין אויף זיכער, אז קיין פראטעסטען וועלען מעהר נישט העלפען, אז מ'קען שרייען חי וקים, און דער דאזיגער שטייער וועט געהעכערט ווערן. איצט האט מען נאך א זעהר גוטען אויסרייד: געגען וועלכען קיינער וועט נישט האבען די דרייסטקייט ארויסצוטרעטען. דער געהעכערטער הכנסה שטייער איז באשטימט געווארען פאר דער אקציע אויף אונטערצושטיצען ארבייטסלאזע און זאל אימיצער פראטעסטירען?

האט מען זיך שוין צוגעוואוינט צום געדאנק, אבער דערביי דערמאהנט זיך, אז מיט צוויי ביישטען קען מען נישט געשלאגען ווערן. ווי בעקאנט, האט דאס פינאנץ מיניסטעריום פונאנדערגעשיקט א צירקולאר צו די פינאנץ-אמטען, אז די אויסמעסטונג פון הכנסה שטייער דארף נישט פארקומען אויף געהיימען אופן, אז יעדער צאהלער קען קימען אויף דער זיצונג, וואו ס'ווערט אויסגעמאסטען זיין סומע און געבען ערקלעהרונגען וועגען זיינע הכנסות, כדי די אויסמעסטונג זאל זיין אנ'עהרליכע און גערעכטע און מ'זאל שפעטער נישט דארפען קיין רעקורסען, אפעלאציעס און סתם לויפעניששן.

די פינאנץ-קאמערן, אויך די לאדזער, האבען דעם דאזיגען צירקולאר בעקומען און איהם בעהאלטען אונטער דער גרינער טיש-דעק. די „נאמשאלניקעס" האבען דעם צירקולאר אויסגעטייטשט אויף דעם אופן, אז די צאהלער האבען דאס רעכט צו געבען ערקלערונגען נאר אין דער אפעלאציע-קאמיסיע, נישט אין דער ערשטער קאמיסיע, וועלכע מעסט אויס דעם שטייער. דער רעזולטאט דערפון איז דער, וואס דער שטייער צאהלער בעקומט א „נאקאז" צו בעצאהלען וויפיל דער קאמיסיע האט זיך פערגלוסט און דאן הויבט זיך אן א סדרה פון רעקורסען, אפעלאציעס און אזוי ווייטער. דערוויילע אבער ווערען געמאכט „זאיגנטשעס",

זונטאג „באוריעט" מען זיך...

מעסערס, שטעקענ'ס און אנדערע „כלי זיין" אין דער ארבייט

(2) אין משך פון נעכטיגען זונטאגדיגען טאג איז די שטאטישע פאגאטאוויע ארויסגערופען געווארען צו א גאנצער רייהע מעסער-שטעכערייען און געשלעגען.

דער 46-יעהרינער באלעסלאוו קאזלאווסקי פון סאקאל-גאס 14, איז בעת א געשלעג שווער פערוואונדעט געווארען.

בעת א געשלעג מיט די שכנים, האט יוזעף זארושיצקי פון דרעוונאווסקא 7 בעקומען עטליכע וואונדען אין קאפ.

אויף טושינסקא 7 איז שווער פערוואונדעט געווארען דער הויז-בעזיצער.

אויף קאנארסקא 5 זענען עטליכע אומבעקאנטע בעפאלען דעם 19-יעהריגען פעליקס סטארטשיק, און איהם געמאכט וואונדען אויפ'ן גאנצען קערפער.

אויף בושעזשינער 66 איז פון א מעסער שווער פערוואונדעט געווארען קאזשימיעזש פיאטראווסקי. אנ'ארבייטער פון זבאזשאווא 11.

אויף זגערושער 48 איז 33-יאהריגער קצב ארטור בינאן צוקאליעטשעט געווארען.

דער 55-יעהריגער ייד מרדכי קאזלאווסקי פון וויסאקא 38 איז בעפאלען געווארן פון ש'כנים וועלכע האבען איהם געמאכט א לאך אין קאפ.

אויף קעלמא 34 האבען זיך צעשלאגען די שכנים. לאה וואראשאווסקי, אליהו שטיינפעלד און מאיר שטיינפעלד זענען פערוואונדעט געווארן.

אין אלע פאלען האט די פאגאטאוויע ערטיילט הילף.

בלוט האט זיך נעכטען געגאסען אויף וועגנער=גאס

צוערשט געמאכט א „לחיים" און שפעטער גערוקט מעסערס

(2) נעכטען אוועגד האבען דריי „פשיאטשעלעס": דער 27-יעהריגער אנדזשעי פאפיעלארטשיק, פון וועגנער-גאס, 7. מיכאל וואיטשאק און זיגמונד פיאלקאווסקי צוזאמען געמאכט א „כוסה" ביים אר-היימגעהען האבען זיך די „פשיאטשעלעס" צעווערטעלט און דער סוף איז געווען — „מעסערס".

דער ערשטער איז געפאלען פאפיעלארטשיק מיט אנ-אויפגעשניטענעם בויך, פיאלקאווסקי האט געכאפט איין מעסער אין רוקען און עטליכע מעסערס אין די פלייצע, פאפיעלארטשיק איז אין א גוטסדיגען צושטאנד אפגעפיהר'ט געווארען אין שפיטאל אריין.

זעלבסטמארד פון א יודיש דינסטמעדעל

דער „חתן" האט זי אוועקגעווארפען — נעמט זי זיך דאס לעבען

(2) ביי פוטער-מאנען, אויף נאווראט 34, דינט זייט א לענגערע צייט די 26 יעהריגע חנה בערקאוויטש.

נעכטען אוועגד האט פוטער-מאן געהערט קרעכצען פון דער קיך. אהיימקומענדיג אהין האט ער געזעהען חנה'ען ליגען זאין א בעוואוסטלאזען צושטאנד אויף דער פאדלאגע, און געבען איהר א פלעשעל. די פאגאטאוויע האט זי אין א בעוואוסטלאזען צושטאנד אפגעפיהרט אין שפיטאל.

ווי חנה בערקאוויטש'ס א קאלעזשאנקע גיט איבער, איז זי געפאלען א קרבן פון א „חתן" וואס האט צובראכען דאס הארץ פון דעם נאאיווען דינסט-מיידעל.

עקזעקוציעס, ס'געהען בעאמטע, מ'שרייבט פאפירען און דער צאהלער האט געברענטע צרות.

איצט געהט מען העכערן דעם דאזיגען שטייער, דער צאהלער, וועלכער נעהמט אויף זיך גרעסערע לאסטען האט דאס רעכט צו פאדערען, אז די אויסמעסטונג זאל זיין אויף וויפיל מעגליך א גערעכטע און דער צירקולאר פון פינאנץ-מיניסטעריום זאל האנארירט ווערען. יעדער האט דאס רעכט צו געבען ערקלערונגען וועגען זיינע הכנסות, אין יעדען קולטורעלען לאנד גלויבט מען דעם בירגער אין דער צייט ווען מ'האט זיך נאך נישט איבערצייגט, אז ער האט אמאל אפגענארט, דאס איז אויך געווען די אינטענץ פון צירקולאר.

איצט דארף מען פאדערען, אז איידער ס'ווערט איינגעפיהר'ט דאס נייע, זאל דאס אלטע אויסגעבעסערט ווערען.

י. ד.

רעגיסטראציע פון יאהרגאנג 1913

עס האט זיך אנגעהויבען די מיליטער-רעגיסטראציע פון מענער, וואס זענען געבוירען געווארען אין 1913

די רעגיסטראציע פיהרט אדורך די מיליטער-ביורא פון מאגיסטראט אויף זאוואדזקא 11, טעגליך פון 8 ביז 3 א זייגער.

עס דארפען זיך שטעלען:

הוינט, מאנטאג, 7 סעפטעמבער

די וואס וואוינען אויפ'ן שטח פון 2 קאמיסאריאט מיט די אותיות

O P R S T U W Z

די וואס וואוינען אויפ'ן שטח פון 8 קאמיסאריאט מיט די אותיות:

A B C D E F G

אונטערשטיצונגען פאר ארבייטסלאזע

היינט, מאנטאג, דעם 7 סעפטעמבער — T, U, W, Z

די ארבייטסלאזע דארפען צושטעלען:

1) א פערזענליכען דאקומענט, א פאס, אדער אנ'אנדער פאפיר, וואס בעשטעטיגט די פערזאן. 2) א לעגיטימאציע פון פופ מיט קאנטראל-שטעמפלען; 3) א פערזיכערונגס-ביכעל פונ'ם ארבייטסלאזען, ווי אויך עווענטועל, פון די משפחה-מיטגלידער, וועלכע וואוינען מיט איהם צוזאמען און פיהרען איין ווירטשאפט.

אינטערווענץ פון ר' הירצל הארצשטארק

אינ'ם ענין פון עדות זאגען אין די יו"ט=טעג

הרב הארצשטארק האט אויף אנ'אודיענץ ביים נאטשעלניק פון שטאטישען געריכט (סאנד גראדזקי) אויסגעפועלט, צו בעפרייען יודען פון עדות-זאגען אין די יו"ט-טעג: ראש השנה יום-כפור, די ערשטע און די לעצטע צוויי טעג סוכות.

דאס דאזיגע איז חל נאר ביי ציווילע פראצעסען און די אלע, וואס ווילען זיך בעפרייען פונ'ם עדות זאגען אין די דערמאנטע טעג, דארפען אריינטראגען אנענטשפרעכענדע בקשה אין געריכט. אין דער בקשה דארף מען אונטערשטרייכען, אז צוליב רעליגיעזע טעמים בעט מען צו בעפרייען פון עדות זאגען אום יו"ט.

אפטייקען

היינטיגע נאכט=דיזשורען

(2) היינט ביינאכט דיזשורירען: ק. לינוועבער (פרייהייטס פלאץ 2), י. הארטמאן (פלינארסקא 1), וו. דאנילעצקי (פיעטריקאווער 127), א. פערעלמאן (צעגעלניאנא 32), י. צימער (וואלטשאנסקא 37), פ. וואיטשיצקי (נאפיורקאווסקיעגא 27

אמטליכעס

(2) צום לאדזער אויספארשונגס-אמט זאל צוגעטיילט ווערען דער פאליציי-קאמיסאר פון דעם לעמבערגער אויספארשונגס - אמט, קאזשימיעזש זביקאווסקי

* * *

(א) עס האט צוריקגעקעהרט פון אורלויב, און נעהמט ווידער איבער זיין אמט דער לייטער פון דער אפטיילונג פאר געזעלשאפטליכער זיכערקייט ביי דער וואיעוואודזטווע, ה' וואצלאוו לגאמסקי.

* *

ס'איז צוריקגעקומען פ'ן אורלויב און נעהמט היינט איבער זיין אמט דער ליטער פון 9-טען פאליציי-קאמיסאריאט, ה' קאזשימיעזש בערטעל.

נייע קאנצעלאריעס פון קאמארניקעס

(א) אין צוזאמענהאנג מיט די ענדערונגען אויף די אמטען פון געריכטס-קאמא-ניקעס, דערוויסען מיר זיך, אז דער איצטיגער קאמארניק פון 4-טען רעוויר, הערמאנאווסקי איגנאצי, האט געעפענט זיין קאנצעלאריע אויף ליסטאפאר-גאס 11 (קאנסטאנטינאווסקא) 37.

גלייכצייטיג דערוויסען מיר זיך, אז דער קאמארניק אויפ'ן לאדזער פוויאט ה' ליפפערט, וועט אמטירען אין לאדז און זוך אין טוזין אין די בעשטימטע שעה'ן.

פלוצלונגער טויט

(2) אין דער וואוינונג פון אטא קורץ (זשערעמסקי-גאס 46) איז נעכטען פלוצלינג געשטארבען די 62 יעהריגע זינסט וויקטאריא פשיביל.

די פאליציי פיהרט אנ'אויספארשונג.

פאר א וועקסעל פון 500 זל"אטעס

האט איינער א זעלטענער אינוואוינער געוואלט פערקויפען זיין ווייב

(2) אנ'אויסטערלישע טראגי-קאמישע פאסירונג איז פארגעקומען אין זעלעוו הינטער לאדז.

אזא פאסירונג, וואס איז, אגב, זעהר כאראקטעריסטיש פאר אונזער צייט:

א געוויסער קאזשימיעזש באסטארסקי איז שולדיג געווען אויף א וועקסעל איינעם, אדאלף ראזניקען 500 זל. אזוי ווי דער טערמין פון צאהלען האט זיך דערנעהנטערט, און ס'איז געווען, ווי איך פסוק שטייט: „אין כסף לאדון זה", איז דער אדון הגדול באסטארסקי געפאלען אויף אזא המצאה: ער האט געוואוסט, א שטייגער, אז ראזניק פוצט זיך צו זיין ווייב, און אז זי האט געפינען חן אין זיינע אויגען, ווי אסתר המלכה, להבדיל, ביי אחשורוש'ן — איז ער אוועק צום אוהב ביד, צו ראזניקען און געזאגט צו איהם כהאי לשנא:

— ווייסט, בראטשיע, כ'האב פאר דיר א גוט געשעפט!

— דהיינו?

— דהיינו, דו האסט מיין וועקסעל, און איך האב א שיין ווייב... טא ווייסטו גאר וואס, בראטשיע אדאלפיע, גיב מיר אפ מיין וועקסעל, און איך וועל דיר אפגעבען מיין ווייב...

אדאלף איז אויף דער דאזיגער טראנזאקציע איינגעגאנגען; ער האט תיכף צוגעקלאפט ס'געשעפט, און ס'וואלט זיכער פון עסק געווארען, (צו דער צופרידענהייט פון ביידע צדדים!) ווען די בעל-דבר'טע אליין, מרת באסטארסקא שטעלט זיך בישט דערגעגען און זאגט נישט לא מיט אנ'אלף....

און נאך מעהר האט זי געזאגט: אויב מען וועט זי פערקויפען פאר א וועקסעל — האט זי געזאגט — און צווינגען זי דערצו אויף ס'כוח, וועט זי גיין אין דער פאליציי...

אז די ביידע מאנסלייט האבען דערהערט אט דאס ווייבערישע מענה-לשון, האבען זיי בעקומען די „באציעס", אז די גאנצע מעשה קאן חלילה מפורסים ווערען, און ס'איז ממילא געווארען אויס געשעפט.

מיט דעם וואלט זיך אויך די מעשה געענדיגט, און קיינער וואלט אוודאי נישט געוואוסט וועגען די „סוחר'ישע לייסטונגען פאר'ן פוילישען האנדעל" און אינדוסטריע פון באסטארסקין מ'ט ראזניקען", ווען דער בעל-חוב באסטארסקי שליסט נישט „אויסצושלאגען די הוצאות", און פון די שכנים, און דערנאך — צו דער פאליציי. צוברעכט בישט זיין ווייב די ביינער אויף אזא מערדערליכען אופן, אז די גאנצע געשיכטע מוז בלית ברירה אנקומען אויף די שארפע מיילער

דאס נייע יאהר קומט!

ווינשט

אייערע קרובים, פריינד און בעקאנטע

אין לאנד און אין אויסלאנד!

דער שענסטער און פאסיגסטער **לשנה טובה** דער שענסטער און פאסיגסטער

איז דורכ'ן „נייעם פאלקסבלאט"!

א וואונש דורכ'ן „נייעם פאלקסבלאט" וועט אייך קאסטען ביליג

נור 2 זל.

שיקט שויז צו אייער „לשנה טובה" פאר אייערע קרובים, פריינד און בעקאנטע.

זי האט געמיינט, אז א מלאך פון הימעל האט זיך איהר בעוויזען
די יונגע פרוי איז אבער מורא'דיג אפגענארט געווארען

שטעהט דאס יונגע ווייבעל ביי אונז אין רעדאקציע און קען נישט קיין ווארט ארויסרעדען, די טרעהרען שטיקען זי, אין דער קעהל, זי בעט צום רעדאקטאר, מיט וועלכען זי וויל רעדען אויג אויף אויג. קיינער זאל זי נישט הערען, קיינער זאל פון איהר אומגליק נישט וויסען.

מיר בערוהיגען דאס בעחנטע ווייבעל אין די בעשיידענע מלבושים, מיר זאגען איהר צו, אז מיר וועלען איהר נאמען נישט אויסגעבען, מיר וועלען איהר העלפען מיט וואס נאר ס'וועט מעגליך זיין. דאס ווייבעל בערוהיגט זיך אביסעל און דערצעהלט פאלגענדע געשיכטע:

זי הייסט חנה ק., א טאכטער פון א רואיניר־טער פערמעגליכער פאמיליע, האט זי מיט דריי יאהר צוריק חתונה געהאט מיט א לאדזער יונגערמאן, א שטילען, בעשיידענעם, אינטעליגענטען, פון פאך איז ער געווען א וועב־מייסטער. זי האט איהם שטארק ליב ער זי אויך. זי איז גרייט פאר איהר מאן אלץ צו טון. דאס ערשטע יאהר נאך דער חתונה האט דער יונגערמאן ישראל ח. געארבייט אין א פאבריק, גאר נישט־קשהדיג פערדינט און זיי האבען זיך צו ביסלעך איינגעאדרענט, שפארען האט מען נישט געקענט ,ווייל מ'האט גענדארפט צו דינגען א וואוינונג, קויפען אביסעל מעבעל און לעבען מיט מענשען צוגלייך. די דאזיגע אידיליע האט אבער געדויערט נאר א יאהר, ווייל מיט צוויי יאהר צוריק ווען אין דער לאדזער טעקסטיל־בראנזשע האט זיך שוין גוט געפיהלט דער קריזיס איז ישראל ח. געקינדיגט געווארען פון זיין פאסטען.

די ערשטע צייטען האט דאס פארפאלק געלעבט פון דער ענטשעדיגונג, פון פערזיכערונגס־אנשטאלט און... פון האפנונגען, אז שטענדיג וועט דאך נישט אזוי זיין און ס'וועלען קומען בעסערע צייטען.

די האפנונגען זענען נישט פערווירקליכט געווארען, די צייטען זענען נישט געווארען בעסער נאר ערגער. די מיטלען צום לעבען האבען זיך אנגעהויבען אויסצושעפען ביז ס'איז אויסגעגאנגען נישט נאר דער לעצטער גראשען, נאר אויך די לעצטע אויסזיכט, ערגעץ־וואו צו בעקומען א גראשען אויף לעבען.

איז נאך די האפענונג נישט פערשוואונדען, האט דאס ליבענדע פארפאלק אנגעהויבען אויסצוקויפען זאכען פון שטוב. אבי ווייטער, אבי אן דורכצושטופען די שרעקליכע טעג און וואכען.

דער גורל ווייס אבער נישט פון קיין אפשטעל, פון קיין גרעניץ און נישט פון קיין רחמנות. ישראל ח. איז גאנצע טעג ארומגעלאפען זוכען ארבייט, די שווערסטע ארבייט פאר'ן קלענסטען לוין האט ער געוואלט אננעהמען, אבער אומעטום דערזעלבער ענטפער:

— קריזיס, מען דארף נאך אפשאפען מענשען, און מיט א האלב יאהר צוריק האט זיך ישראל פערקיהלט. צו פריה ארויסגעגאנגען פון שטוב און שווער קראנק געווארען, צוליב דעם וואס ער האט שוין לאנג געהאט שוואכע לונגען איז ער איצט ערנסט קראנק געווארען, אנגעהויבען הוסטען, שפייען אהן א סוף, און די דאקטוירים וויסען נישט פון קיין מילדערנדע אומשטענדען און הייסען ישראל'ן פאהרען קיין זאקאפאנע.

— אבער ווער האט אפילו געקענט טראכטען דערפון, הויבט אונזער גאסט אן שטארק צו וויינען, אז אין שטוב איז נישט געווען קיין שטיקעל ברויט האבען מיר שוין ביידע געטראכט ווענען זעלבסטמארד. אזויפיל האבען מיר זיך אנגעלייענט וועגען פיל אזעלכע טראגעדיעס, ביז פלוצלונג איז א ישועה אויף אונז ביידען געקומען.

די פרוי דערציילט ווייטער: אין אנהויב זומער איז פלוצלונג געקומען צו אונז אין שטוב דאס דינסט־מיידעל פון מיין שכן, דעם אינזשיניער ס. און געזאגט ,אז ז'איהר בעל הבית בעט, אז זי זאל צו איהם ארויפקומען אין א געשעפטליכער אנגעלעגנהייט: זי איז גלייך אראפגעגאנגען צום אינזשיניער און ווי איבערראשט איז זי געווארען ווען דער אינזשיניער ס. האט איהר ערקלערט, אז היות, ער קען איהר מאן, און נאכמעהר קען ער זייער איצטיגער לאגע, ער ווייס אז איהר מאן קען איצט, צוליב זיין קראנקהייט נישט ארבייטען, און דעריבער לעגט ער איהר פאר, אז זי זאל אננעהמען ביי איהם ארבייט. דאס וועט נישט זיין קיין שווערע ארבייט, און זי וועט קענען פערדינגען אזויפיל, ווייפיל זיי וועלען דארפען אויף א בעשיידען לעבען. איהר גליק האט נישט געהאט קיין גרעניץ. מיט דער גרעסטער שנעלקייט איז זי ארויפגעלאפען צו איהר מאן און איהם אנגעזאגט די פרעהליכע בשורה.

אויף צומארגענס האט חנה אנגעהויבען צו ארבייטען ביים אינזשיניער ס.

זי האט בעקומען פינקטליך אויסגעצאהלט און געגעבען אויף צו לעבען. איהר 'איבערראשונג איז נאך גרעסער געווארען ווען דער אינזשיניער ס. האט זי איינמאל אריינגערופען צו זיך אין קאבינעט, און איהר געזאגט:

— איך בין זעהר צופרידען פון אייער ארבייט, איך ווייס, אז אייער מאן איז שטארק קראנק און דארף אוועקפאהרען, איך לעג אייך דעריבער פאר א הלוואה פון 600 זלאטעס אז אייער מאן זאל קענען פאהרען קיין זאקאפאנע און ראטעווען זיין געזונד.

איך האב נישט געוואלט גלויבען מיינע אויערען איך האב געמיינט, אז איך חלום, דאס איז אלץ אבער געווען אמת.

— נעהמט די 600 זלאטעס און איהר וועט מיר אמאל אפגעבען, האט געזאגט דער אינזשיניער ס און מיר איבערגעגעבען 600 זלאטעס.

ישראל ח. איז אוועקגעפאהרען קיין זאקאפאנע און חנה האט געארבייט און שטראהלען פון האפנונג האבען ווידער געשיינט פאר דעם פארפאלק וואס האט זיך אזוי שטארק ליב געהאט.

— אבער איצט וועל איך אייך דערצעהלען וועגען וואס איך בין געקומען צו אייך. מיין מאן איז איצט אין זאקאפאנע און דער אינזשיניער האט איצט ארויסגעווידען זיינע נעגעל, ער מאכט מיר שענדליכע פארשלאגען, ווען איך ווארף זיי מיט דער גאנצער פעראכטונג אפ דראהט ער מיך, אז ער וועט מיר קינדיגען פון פאסטען און גלייך צוריקפאדערען פון מיר די הלוואה פון 600 זלאטעס. וואס האב איך איצט צו טון? וואס פאר אן עצה זאל איך מיר איצט געבען?

פערשטעהט זיך, אז מיר האבען נישט קיין עצה פאר דער אומגליקליכער פרוי. צום אינזשיניער ס' אפעלירען מיר אבער, ער זאל נישט שאנטאזשירען די ארימע, אומגליקליכע מענשען.

א בלומערשטע אדוואקאטקע
האט געכאפט אנ'אדערויף, און איז נעלם געווארען

(2) אנטא מילטשארעק פון יאנינא־גאס 7 האט זיך אויסגעקליבען די איידעלע פרנסה פון אדוואקאטור.

ביי געוויסע קרייזען און ביי געוויסע פערזאנען פון „גענענזעגליכען געשלעכט" האט זי בעהאט גרויס ערפאלג, ווייל זי איז דאך על כל פנים געווען א פרוי...

מען איז צו איהר געקומען, מען איז זיך מיט איהר משואל עצה געווען, זי האט גע'פסק'ענט יורידישע שאלות — ביז זי האט בעקומען אנ'אויפגאב אויף עפיס א „ספראווע" פון א געוויסער מאריא ווישניעווסקא (11 ליסטאפאד־גאס) און איז נעלם געווארען.

אזוי ווי ס'איז דא א חשד, אז זי האט מיט איהר אדוואקאטישען פראקטיק אפגעטון א סך אזעלכע זאכען, זוכט זי די פאליציי ארום.

יודיש טעאטער אין „פילהארמאניע"
דירעקציע: ד. צעלמייסטער און א. בעזמאן.
היינט, מאנטאג, 9 אווענד פארלעצטע פארשטעלונג פון זומער־סעזאן!
עהרען-אווענד פון גאסי און אייב קארפ
ס'ווערט געשפיל'ט דער לעצטער אמעריקאנער שלאגער
„בר=מצוה"
אין 3 אקטען מיט 20 נומערן געזאנג און טענץ
מיט גאסי און אייב קארפ
אין די הויפט־ראלען.
נאך דער פארשטעלונג ס. עציעל א זעהר קאמישער סקעטש
מיט גאסי און אייב קארפ „די פרימאדאנע"
מארגען, דינסטאג, 9 אין אווענד־ עהרען־ און אבשיד־אווענד
פון דער גרויסער קינסטלערין פון ריגער מלוכה - טעאטער
געניא שריט
וואס? לעזט מארגען! וואס?

„תוצרת הארץ"

די וויכטיגקייט פון „תוצרת הארץ" דאס פערשפרייטען ארץ־ישראלדיגע פראדוקטען אין די גלות־לענדער איז ביים היינטיגען טאג דאס וויכטיגסטע פראבלעם פון בנין הארץ. די ארבייט פון „תוצרת הארץ" אין פוילען האט ארויסגערופען א גרויס צופרידענהייט צווישען אלע קרייזען און שיכטען פון דער יודישער בעפעלקערונג. בכדי צו פעראינטערעסירען דעם איינצעלנעם קאנסומענט מיט דער א"ידיגער פראדוקציע איז געשאפען געווארען א צענטראלער קאאפעראטיווער פערבאנד „תוצרת הארץ" ווי אין יעדען שטעטעל אין פוילען ווערען געעפענט קאנסום־קאאפעראטיווען פון „תוצרת הארץ". אין אונזער שטאט איז „תוצרת-הארץ" שוין פאפולער א דאנק די ענערגישע ארבייט פון דער לייטונג פון „תוצרת הארץ אין לאדז איז שוין געלונגען צו פעראינטערעסירען א גרויסען טייל פון דער לאדזער יודישער בעפעלקערונג. בפרט ווען די קוואליטעט פון די פראדוקטען און די פרייזען זענען צוגענגליך. ס'איז אינטערעסאנט אז דער האניג און שמן זית־זך איז אנערקענט פון דאקטוירים אלס הייל-מיטלען פאר לונגען ליידענדע, הייזעריגע נירען קראנקע א. ז. וו. די גאז. „תוצרת הארץ" אין אונזער שטאט פיהרט איצט אדורך א גרויסע פראפאגאנדע וועגען נוצען ארץ־ישראל־פראדוקטען. ס'איז צו האפען אז די לאדזער יודישע בעפעלקערונג וועט גערן קויפען די ארץ־ישראל־פראדוקטען און מיטווירקען צו ארגאניזירען דעם „תוצרת הארץ" אין אונזער שטאט.

בערימטער ביאליסטאקער אבער קאנטאר מאיר פאדראבינעק
דאווענט די ימים נוראים אין דער פילהארמאניע

די ידיעה, אז דער בערימטער ביאליסטאקער אבער קאנטאר מאיר פאדראבינעק וועט דאווענען ראש־השנה יום כפור אין פילהארמאניע האט ארויסגערופען גרויס פעראינטערעסירונג אין די ברייטע יודישע קרייזען.

דער ה' פאדראבינעק האט פארגעבעריייט די נייעסטע קאמפאזיציעס. און איהם וועט בעגלייטען דער בעוואוסטער דיריגענט און מוזיקער ה' צעפּוואן מיט א גוט איינגעשטודירטע כאר.

ראבארבער= און פעפסין-ווין
אלס הייל-מיטעל!

די מאדערנסטע ריכטונג אין דער מעדיצין אין די פראפילאקטיק דאס הייסט פערהיטען פון קראנקהייטען און גלייכצייטיג היילען די שוין קראנק־געווארענע.

איינע פון די הויפט־ארגאנען פון מענשליכען ארגאניזם איז דער מאגען, וועלכער דארף פערדייען דאס עסען און שאפען די לעבענס זאפטען פאר'ן גאנצען קערפער.

די דאקטוירים רעקאמענדירען היינט פאר מאגען־ליידענדע. פאר גוטע פערדייאונג, פאר שטארקונג פון מאגען נישט קיין שום מעדיצינען, נאר ראבארבער־ווין און פעפסין־ווין.

די דאזיגע וויינען זענען אין דער בעסטער קוואליטעט צו בעקומען אין דעם קלאסישען און סאדילסקען וויין־האנדעל פון ע. שיקער, פולנאצנא 1

ר. איזראעל
ליבע און טויט
סענסאציאנ. ערא־טישער ראמאן פון לאדזער לעבען

(108

— עליע, האט מאמלאק געגרופען, קום נאר אריין מיט דיין פראפעסאר, און אויב דו ווילסט זאג מיט איהם ווידוי.

פון אנדערען צימער האט זיך קיינער נישט אנגערופען.

— עליע, פערשפאה'ש זאלסטו ווערען, האט מאמלאק ווייטער געשריגען, נעהם אריין די חיה און זאל דאס שוין נעהמען א סוף.

אלץ איז ווייטער שטיל געווען, קיין שארך האט זיך נישט געהערט פון אנדערען צימער.

— עליע. עליע ,האט שוין נירענבערג אליין געשריגען.

ווידער שטיל, ווידער האט זיך קיינער נישט אנגערופען.

מיט איין שפרונג איז נירענבערג שוין געווען ביים צווייטען צימער, מיט זיין שנעלער אריענטאציע האט נירענבערג גלייך דערפיהלט, אז דא איז עפעס פארגעקומען. נירענבערג האט נישט געעפענט די טיר, נאר האט זיך אוועקגעשטעלט און אונטערגעהערט, פון דארט האט זיך גארנישט געהערט נאר א רעגולערען שנארכען און סאפען פון א מענש, וועלכער איז טיף געשלאפען. נירענבערג האט אויפגעריסען די טיר און זיך ארומגעקוקט, זיינע אויגען פון לעהמאגען איז נישט געווען. נירענבערג האט זיך נישט אפגעשטעלט, נישט געוועקט עליען, וועלכער איז געזעסען אין פאטעל און געשלאפען. נאר געלאפען ווייטער אין צווייטען צימער, שנעל זיך ארומגעקוקט און ארויסגעלאפען אויפ'ן הויף. דיא האט ער דייטליך געזעהען די צייכענס פון פרישע טריט, וועלכע האבען געוויזען אז ערשט נישט לאנג איז אימיצער צוגעלאפען צום פארקאן. נירענבערג איז צוגעלאפען צום פארקאן, דא איז יעדע שפור פערפאלען געווארען.

— שלעכט מיט מיר — האט נירענבערג אליין צו זיך געדעדט, אלץ איז פערלוירען. נירענבערג איז צוריקגעלאפען אין צימער אריין, וואו עליע איז נאך אלץ געזעסען און געשלאפען, דא אין צימער זענען שוין דערוויל געווען פערזאמעלט אלע, וועלכע זענען צוערשט געווען צוזאמען מיט נירענבערג'ן. אינמיטען צימער איז אויך געשטאנען מאמלאק מיט'ן רעוואלווער אין האנד.

אין זיך איז ער געווען צופרידען, וואס דער ענין האט זיך אזוי געענדיגט, און ער איז פטור געווארען פון אנ'אונאנגענעהמע און פייגליכע לאגע, ער האט שוין געוואלט זאגען עפעס א וויץ אויף דעם חשבון, ווי אין צימער איז צוריק אריינגעקומען נירענבערג.

א פערשוי־צימער, א פארטאגע..., בלוי און גאנצען פאר כעס, ווי א ווילדע חיה איז וולארעק אריינגעלאפען.

— מאמלאק, שיס דעם דאזיגען חזיר, דעם דאזיגען פער"ד'ט קאפ ,דעם דאזיגען געלען פארשיווען הונד גלייך אין קאפ אריין, אזוי ווי ער זיצט איצט און שלאפט.

עליע איז פערציטערט געווארען, ער האט געמיינט, אז אט, אט שיסט מאמלאק אויס און ער בלייבט א טויטער, ער האט זיך אבער נישט געטארט ריהרען פון ארט און ווייטער געמוזט מאכען דעם אנשטעל, אז ער שלאפט.

כארט איז געווען שטארק אנגעצויגען אויף נירענבערג'ן און איצט האט ער געזעהען די געלעגענהייט צו האבען צו זיך נאך א מענש, וועלכער זאל זיך אקעגענשטעלען נירענבערג'ן, כארט איז צוגעלאפען צו עליע'ן איהם אנגענומען ביי די קליאפעס און אנגעהויבען צו שאקלען.

עליע האט תמ'עוואטע געעפענט די אויגען, זיך ארומגעקוקט אין אלע זייטען, אזוי ווי ער וואלט איינגעגאנצען נישט געווען ביים בעוואוסטזיין.

— וואו איז דער פראפעסאר? האט מאמלאק געפרעגט, דו האסט דאך איהם דא געהיטען.

עליע האט זיך געמאכט, אזוי ווי ער וואלט נאך נישט פערשטאנען וואס מיט איהם טוט זיך, האט ווייטער געקוקט אויף אלע פערזאמעלטע אין צימער און ווידער גארנישט געענטפערט.

נחום פערטיילער איז איינגעפאלען א גליקליכער געדאנק, ער האט געוואלט ליקווידירען די גאנצע פיינליכע סיטואציע און האט געזאגט:

— דער פראפעסאר האט איהם זיכער איינגעשלעפערט מיט עפעס א פראשעק, ער איז דאך איינגאנצען „סטאמיעטש". עליע האט זיך אין דעם דאזיגען געדאנק אנגעכאפט און ווייטער געשפילט די ראל פון א פערחושטען, ערשט נאך עטליכע סעקונדען האט ער געעפענט די אויגען און ארויס־געשטאמעלט:

— וואס, וואס ווילט עטץ פון מיר?

נירענבערג האט זיך שוין געהאט אביסעל בערוהיגט ,האט געפרעגט:

— רויטער הונד, וואס איז דא געשעהען?

— איך ווייס גארנישט, עפעס פלוצלונג בין איך איינגעשלאפען, איך האב אלץ געהערט, וואס דא קומט פאר, איך האב זיך אבער נישט געקענט איבערוועקען.

נירענבערג האט זיך אנגעכאפט ביים קאפ:

— די וועלט קעהרט זיך איבער, וואס איז מיט מיר געשעהען, וואס טוט מען, וואס מוז מען. זיין בליק איז געווארען מאט, און אהן אויסדרוק. ער האט געקוקט אויף איין פונקט אויף דער וואנד און א לאנגע צייט געשוויגען, דאן איז ער ווידער פלוצלונג אויפגעשפרונגען און א געשריי געטון:

— וואס שטעהט איהר אלע ווי די לייםענע גולם'ס, פאר וואס געהט איהר נישט זוכען דעם פראפעסאר. א רוח אייך אין אייער טאטענס מאמע אריין, פאר וואס יאגט איהר איהם נישט. מאמלאק, וואס שטעהסטו ווי א בלייערנער.

דער פראסטער יונג מאמלאק איז אויפגערעגט געווארען, ער האט א שלייידער געטון דעם רעוואלווער אויף דער'ערד און א ברום געגעבען:

— זאל א רוח אין דער וועלט אריין. וואס פאר א דיבוק איז אין דיר אריין. וולאדעק, וואס דו לאזט קיינעם נישט צורוה. וואס פארא משוגעת איז דיר אריין.

נירענבערג איז נישט שולדיג געבליבען קיין ענטפער. כארט, עליע און מאמלאק האבען באלד געבילדעט א פעראייניגטע גרופע און צווישען דער איינציגער חברה האט זיך אנגעהויבען א מחלוקה, וועלכע האט זיך געקענט ענדיגען מיט א בלוט־פערגיסונג. און נאר א דאנק נחום פערטיילער האט זיך עס געענדיגט נאר מיט א ברוגז.

(פארזעצונג קומט).

מרדכי מנחם מענדעל ראזענבערג נ"ע

נעכטען ביינאכט איז נאך קורצע און שווערע ליידען געשטארבען דער הויז-בעזיצער ב"ע מרדכי מנחם מענדעל ראזענבערג. דער פערשטארבענער איז אין שיזאט געווען בעקאנט אלס פילאנטראפ-שער טוער און איז געווען טעטיג אין א גאנצע ריהע צדקה-געזעלשאפטען. זיין טויט האט ארויס-גערופען אנ'אויפריכטיגען טרויער ביי אלע, וואס זענען געקומען מיט איהם אין בעריהרונג. תנצב"ה

ערב דעם שטרייק אין דער זאקען-בראנזשע

(א) נאך דעם נישט-לאנג ליקווידירטען שטרייק אין דער טריקאטאזשען-בראנזשע, האלט עס איצט ערב א שטרייק פון די ארבייטער אין דער זאקען-אינדוסטריע.

ווי מיר דערוויסען זיך, וועט די פערוואלטונג פון דעם זאקען-ארבייטער-פעראיין מארגען איני-טערווענירען אין ארבייטס-אינספעקטאראט מיט דער ביטע צוזאמענצורופען א געמיינזאמע קאנפערענץ, און אויב די דאזיגע קאנפערענץ וועט נישט ברענ-גען צו קיין רעזולטאט, האבען די ארבייטער בע-שלאסען צו ווארפען די ארבייט.

דער לאקאל פון קהלה-תלמוד-תורה

ענטשפרעכט אלע בעדינגונגען

דער פארשטעהער פון לאדזער סטאראסטווע ד"ר ווילאנד, האט נעכטען אין אנוועזנהייט פון פארזיצער פון דער קהלה פערוואלטונג דעפ. מינצ-בערג און סעקרעטאר נארעל, לוסטרירט דעם נייעם לאקאל פון דער קהלה תלמוד תורה אויף גאפלאנ-סקא 26.

ד"ר ווילאנד האט אנערקענט, אז דער לא-קאל ענטשפרעכט פילשטענדיג פאר דער תלמוד-תורה.

פייערל. אקאדעמיע אין „חבצלת"

נעכטען אוועגד איז אין זאל פון ד"ר רע-ליגיעזער סיכ-ער-שולע „חבצלת" פארגעקומען א פייערליכע חנוכת-הבית-אקאדעמיע לכבוד דער ערעפנונג פון דער דאזיגער שולע.

מיט רעפעראטען זענען אויפגעטרעטען דער גרינדער פון די „בית-יעקב"-שולען אין לאדז ה' י. ג. קאמינעניק, ד"ר ווידענפעלד-האפמאן, פראפעסאר פר. נאגלער-עפשטיין א. א.

ראדיא-פראגראם

מאנטאג ד. 6 סעפטעמבער

11.58 צייט-סיגנאל. 12,10 מוזיק. 4,00 מוזיק. 4,45 קאמוניקאט פאר פישער און שיפער. 4,50 ליטעראריש געשפרעכען אין פראנצויזיש. 5,15 מוזיק. 5,35 פארלעזונג. 6,00 מוזיק 7,00 פערשי-דענעס. 7,20 פערשידענעס. 7,40 קאמוניקאט פון לאדזער האנדעלס-קאמער. 8,00 קאמוניקאטען פון ספארט און אנד. 8,15 ראדיא-טעכניק. 8,30 אפער-טעס. 10,50 קאמוניקאטען. 11,00 מוזיק.

שייטלען מיט פאריזער שרינדען
ווי אויך פערטיגע שייטלען
ווערען ערשטקלאסיג און רעיעל אויסגעארבייט
צו ביליגע פרייזען
ביי פרוי ב. פארזשוצקא, קאמיעננא 5
2-טער הויף, לינקס, 2-טער שטאק.

Dr. med. REICHER
פאלודניאווא 28, טעל. 20193
ספעציאל-ארצט פאר מענער-שוואכע-בעהאנדלונג
נעהמט אן פון 8—11 פריה און פון 5—8 אוונד.
זונטאג און יום-טובים פון 9—1 בייטאג.

Dr. med. N. ROZEN
STOMATOLOG
צוריקגעקעהרט
Andrzeja 7, tel. 216-57.

DR. MED.
Józef Imich
ספעציאליסט פון אויערן, נאז,
האלז און קעהל-קראנקהייטען
צוריקגעקעהרט
טאבאלושקי 1, טעלעפאן 209-97.
נעהמט אן פון 1—2 און פון 5—7 נאכמ.

גרויסע אויטאבוס-קאטאסטראפע

16 ספארטלערינס זענען לייכטער און שווערער פערוואונדעט געווארען

נעכטען פארטאגס זענען פון שעראדז ארויס-געפאהרען 2 אויטאבוסען, אין איינעם זענען גע-פאהרען ספארטלער-ינס, אין צווייטען ספארטלער. פוישען זדונסקא וואליא און לאסק האט זיך דער אויטאבוס מיט צוויי צעהנדליג ספארטלערינס אי-בערגעקעהרט און ס'האבען זיך געהערט יללות און קרעכצען. די ספארטלער, וועלכע זענען געפאהרען מיט'ן צווייטען אויטאבוס האבען זיך גענומען רא-טעווען זייערע חברטעס און אין רעזולטאט זענען 16 ספארטלערינס שווערער און לייכטער פערוואונ-דעט געווארען. אלע זענען צוריקגעפאהרען קיין שעראדז.

די יודישע ספארטלער און ספארטלערינס זענען געפאהרען צום צוזאמענפליה פון די מכבי פעראיינען קיין לאדז.

מורא'דיגע נקמה פון א פערראטענעם מאן

(א) פאסירט האט עס אין זדונסקא-וואליע, אויף שיערפאווא 16.

יוליאן קוראווסקי, א וועבער, האט געהאט א יונג ווייבעל, מעלידא, וועלכע האט געפיהרט א קאלאניאל-געוועלבעל.

חוץ'ן קאלאניאל-געוועלבעל האט זי אבער גע-האט אנדערע עסקים, ובפרט מיט פרעמדע מענער.

זי איז געווען א ברען א ווייבעל, און האט פערראטען איהר מאן אוי ף-עכטס און אויף לינקס.

וועגען איהרע פערראטען האט זיך דער מאן איהרער, ווי עס פאסירט געוועהנליך, דערוואוסט דער לעצטער.

ער האט זיך אבער נישט פערלאזט אויף בלויז רכילות, וואס בייזע צינגער טראגען צו, נאר ער האט זיך בעמיהט אליין צו איבערצייגען.

און אז ער האט זיך דא לעצטענס, אויף די אייגענע אויגען איבערצייגט אין פערראט, האט ער זיך געמאכט נישט וויסען, און נעכטען ביי-נאכט האט ער זיין שלאפענדער ווייב אריינגעגא-סען זאלץ-זויער אין געשלעכטס-ארגאן...

אויף די מורא'דיגע געשרייען פון דער אומ-גליקליכער פרוי זענען געקומען צולויפען שכנים, און אין א געפעהרליכען צושטאנד האט מען זי אפגעפיהרט אין שפיטאל.

קוראווסקי איז ארעסטירט.

ווילנער טרופע

זונטאג, ד. 20-טען אויגוסט האט די ווילנער טרופע פערענדיגט איהרע זומער-גאסטראלען אין היגען שטאט-טעאטער. אויפ'ן ווינטער-סעזאן איז די טרופע צוזאמען מיט דער טרופע פון לידיא פא-טעצקא אנגאזשירט פאר'ן ריגער יודישען מעוטים-טעאטער. ד. 20 ה. ח. פארט די טרופע ארויס קיין ריגע.

ביז דעם 20-טען איז די טרופע פערבעטען געווארען אין דער נעענטער פראווינץ א"ום לאדז.

פאר'ן ארויספאהר קיין אויסלאנד וועט די טרופע זיך נאך געזעגנען מיט'ן לאדזער עולם דורך אנ'איינגעארדנעטען געזעגענונגס-אווענד מיט א ספעציעלען פראגראם.

פון קינא „בייקא"

אין „קינא" בייקא ווערט איצט געשפילט דער גרויסער יום-טוב פראגראם דאס גרעסטע בילד פון ווינטער-סעזאן „די ווייסע שאטענס". דער דא-זיגער פילם וועלכער שילדערט די ליבעס איבער-לעבענישען פון א רייכען אראבער. דער דאזיגער פילם. וועלכער פערמאגט זעהר פיל אינטערעסאנטע מלחמה-סצענעס, וועלכע מאכען אויף דעם בעזוכער א שטארקען רושם. אין דאזיגען פילם נעמט אנ-טייל דער וועלט-בערימטער פילם ארטיסט איוואן מאזשוכין, ליל דאגאווער, בעטטי, בעת דעם דע-מאנסטרירען פון'ם פילם נעמט אויך אנטייל א גוט-איינשטודירטע כאר, וועלכער פיהרט אויס העכסט אינטערעסאנטע רוסישע לידער.

פון יודישען טעאטער

געזעגנונג-פארשטעלונג פון גאסי און אייב קארפ

היינט אוונד קומט פאר אין יודישען טע-אטער אין „פילהארמאניע" די לעצטע געזעגנונגס-פארשטעלונג פון דער בעליבטער אמעריקאנער סובּרעטין גאסי קארפ, און פון לאדזער ליבלינגס-קאמיקער אייב קארפ.

צו זייער היינטיגען עהרן-און אפשידס-אווענד ווערט געשפילט די שטארק אויסגענומענע אפערע-טע, וועלכע איז פיל מיט קאמיום „בר מצוה"

די הויפט-ראלען שפילען מאראם גאסי און ה' אייב קארפ.

צום סוף — א מת'ה פאר'ן טעאטער עולם — א סקעטש אין 1 אקט מיט גאסי און אייב קארפ א. ג. די „פרימאדאנע".

טערגאמען

נישט-געלונגענע קאמוניסטישע יוגענד-דעמאנסטראציעס אין ווארשא

ווארשא, 6 (טעלעפאניש). כידוע, האבען די קאמוניסטען אויף היינט געהאט פראקלאמירט א אינטערנאציאנאלען יוגענד-טאג.

אין צוזאמענהאנג דערמיט, זענען געמאכט געווארען א ריהע פרובען צו פארמירען דעמאנ-סטראציעס.

פון איניערפריה אן האבען זיך געפרובט קלענערע גרופען צו פערזאמלען אין די יודישע גאסען.

פאליציי האט אבער אלעמען פונאנדערגע-טריבען.

ארום 12 בייטאג האט א גרעסערע גרופע קאמוניסטישע יוגענדליכע נעפרובט פארמירען א דעמאנסטראציע אויף עק גענשע און סמאטשע. עס איז אנגעקומען פאליציי, און עס האבען זיך דער-הערט עטליכע רעוואלווער-שאסען: ס'איז געפאלען טויט א 9 יעהריג מיידעלע, יאדושיא פעדאראוויטש.

שפעטער זענען נאך פארגעקומען פרובען פון ווייטערע דעמאנסטראציעס אויף אנדערע ערטער.

עס זענען אויך געפאלען שאסען: עס זענען דא דריי פערוואונדעטע.

עס זענען געמאכט געווארען גרויסע ארעסטען.

וויצמאן-פאליטיק ווערט פארטגעזעצט

מאניפעסט פון דער ענגלישער ציוניסטישער פעדעראציע

לאנדאן, (י.ט.א.) די ענגלישע ציוניסטישע פעדעראציע האט פערעפענטליכט א מאניפעסט, וועלכען עס האבען אונטערגעשריבען דר. אידער, פראפ. ז. בראדעצקי, סימאן מארקס, רעד. מאריס מייער א. אנד. פיהרער פון דער פעדעראציע. אין מאניפעסט ווערט צוו. אנד. געזאגט:

בעדויערענדיג די רעזיגנאציע פון דר. חיים וויצמאן, האלטען מיר עס פאר א דערפרעהענדען פאקט, דאס די פאליטישע דעקלאראציע, וועלכע עס האט אפגעגעבען פרעזידענט נחום סאקאלאוו ברענגט בעצם צום אויסדרוק יענע פאליטישע פרינ-ציפען, וועלכע דר. וויצמאן האט פערפאלגט זייט דעם קריג און בעזונדערס — זייט די אונרוהען אין 1929. אויס דעם גרונד האט די ענגלישע ציוניס-טישע קאנגרעס-דעלעגאציע אונטערשטיצט דעם איינטריט פון פראפ. ז. בראדעצקי אין דער נייער עקזעקוטיווע. אזוי ארום טראגען די ענגלישע ציו-ניסטען א בעזונדערע פעראנטווארטליכקייט פאר דער ארבייט פון דער עקזעקוטיווע און מוזען איהר אין יעדער הינזיכט אונטערשטיצען.

ווייטער ווערען אין מאניפעסט די ענגלישע ציוניסטען גערופען צו שטיצען די גויט-הילפס-קאמפאניע פאר דער קאנסאליר רונג פון די עק-זיסטירענדע לאנדווירטשאפטליכע קאלאניעס אין ארץ-ישראל.

Dr. med. J LUBICZ
כירורג-ארטאפעד
פאלודניאווא 9, טעל. 183-17
צוריקגעקעהרט
קראנקהייטען פון די ביינער, געלענקען, פערקרימונגען פון די פלייצעס און גלידער
אייגענע פראצאווניע פון וטסטליכע ארטאפעדישע אפאראטען ווי: וועקלאדקעס אויף פלאטפוסען, קינסטליכע הענד און פיס, גארסעטען א. ז. וו.
נעמט אן פון 2.30 ביז 4.30 נאכמיטאג.

העשעל פארבשטיין אין ווארשא

ווארשא, 6 (י. ט. א. טעלעגראפיש). העשעל פארבשטיין איז אנגעקומען קיין ווארשא. ער איז געקומען זיך בעקענען מיט די אויסוויכטען פון דער עמיגראציע פון יודישען מיטעלשטאנד קיין ארץ-ישראל.

די אקציע האט א שייכות מיט זיין אמט, וואס ער פערנעמט איצט אין ארץ ישראל.

שאוקאט-אלי פאר א יודיש-אראבישער דערנעהנטערונג

לאנדאן (יט"א) פון ירושלים איז אנגע-קומען א דעפעשע, אין וועלכער עס ווערט מיטגע-טיילט, אז דער איצט דארט ווילענדער פיהרער פון די אינדישע מוזולמענער שאוקאט-אלי זאל האבען ארומגערעדט מיט אראבישע פיהרער די מעגליכקייט פון א דערנעהנטערונג צווישען יודען און אראבער. שאוקאט-אלי זאל האבען ערקלערט, אז היינט צו טאג איז די לאגע פון די אראבער אנ'ערנסטערע ווי אין יאנואר ה. י.

אנפאל אויף אנ'איטאליענישען מיניסטער אין פאריז

פאריז, 5. (ספ.) אויף דער ליאנער באהן-סטאציע איז א יונגערמאן בעפאלען מיט א רעוואל-ווער דעם איטאליענישען קאלאניען-מיניסטער דע באנא.

דער אנפאלער איז ארעסטירט געווארען נאך איידער ער האט אויסגעפיהרט דעם אטענטאט. דער ארעסטירטער גיט נישט קיין שום ערקלערונגען.

א נייע בוך וועגן ביילים-פראצעס

ארויסגעגעבען דורך א מאסקווער אדוואקאט

מאסקווע, (י.ט.א.) דער בעוואוסטער מאסקווער אדוואקאט אל טאגער האט פערענדיגט א גרויס ווערק וועגן דעם ביילים פראצעס, וואס איז פארגעקומען אין קיעוו 1913.

דאס ווערק איז א גרינדליכע אויספארשונג און בעלייכטונג פון דעם היסטארישען עלילת-דם-פראצעס, וואס האט דאן אויפגערודערט די גאנצע ציוויליזירטע וועלט און איז געשריבען אויפ'ן גרונד פון ארכיוו-מאטעריאלען און דאקומענטען, וועלכע זענען געווארען צוגענגליך פאר דער אויס-פארשונג ערשט נאך דער רעוואלוציע. דער מחבר האט געארבייט איבער די מאטעריאלען קרוב צעהן יאהר.

א גאנצע רייה אנגעזעהענע מלוכה-מענער (צווישען זיי ליטווינאוו, לונאטשארסקי, ראדעק און אנד.) און ליטעראטען, וועלכע האבען געלע-זען דאס בוך אין מאנוסקריפט, אנערקענען עס אלס אינטערעסאנט ווערק פון היסטארישער בע-דייטונג.

מיט גרויס אינטערעס זענען אויך אויסגע-הערט געוואָרען איינציגע פארטראגען, וואס דער פערפאסער האט געהאלטען וועגן דעם ווערק אין וויסענשאפטליכע און ליטעראַרישע קרייזען. גלייכצייטיג מיט דער רוסישער אויסגאבע וועט דאס בוך ארויס אויך אין איינצעלנע פרעמדע שפרא-כען.

Dr. med.
I. Grynberg
אינערליכע קראנקהייטען ספעצ. פאר הארץ
צוריקגעקעהרט
CEGIELNIANA 17 צעגעלניאנא
Telefo 17-415 טעלעפאן

Lekarz-Dentysta
St.GELBERG
Zawadzka 14, tel. 108 33
צוריקגעקעהרט.
נעהמט אן פון 10—2 און פון 4—7 אוונד.

Dr. B.Robinson
פיעטריקאווער 10, טעל. 131-86
צוריקגעקעהרט.

Dr. MED. H.LUBICZ
ספ. פאר הויט, ווענערישע און געשלעכטס-קראנק.
צעגעלניאנא 7 (פריהער 43), טעל. 13-142
עמפפאנגס-שעה'ן 8—10, 12—2, און 5—8, זונטאג און יו"ט 9—1, פאר דאמען בעזונדערער ווארטע-זאל

מאשין-לעכער
ווערן אנגענומען אויסצונייען ביי
ג. נארדמאן, שרודמיעסקי 8

CAPITOL

ערעפנונג פון סעזאן!

דאס פרעכטיגע פילם-מייסטערווערק אין דער טשעכישער שפראך א. נ.:

איהר בחור'ל

פילם פול מיט סענטימענטען.

– אין די הויפטראלען: MAGDA SONIA, JAŚ FEHER

און דער בארימטער טשעכ. פידעל-שפילער JAROSŁAW KOCIAN

אנהויב 4 א זייגער נאכמיטאג. שבת און זונטאג – 12 בייטאג. פאפולערע פרייזען! אויפ'ן I סעאנס זענען די פרייזען צו 50 גר. און 1 זל. ∴ ∴ נעכסטער פראגראם: „נאך סיביר".

קלאנג-קינא-טעאטער

ZACHĘTA

26 זגערזשער 26

היינט און ווייטערע טעג!

גרעסטע דראמע פון דער איצטיגער צייט!

100-פראצענטיגער קלאנג-פילם א. נ.

פערלוירענע לופט-שיף

אין די הויפטראלען:

Virginia Valli i Ricardo Cortez

דער מאן און ליבהאבער אויפ'ן חסד פון גורל.

אויסער'ן פראגראם: קלאנג-צוגאבע.

נעכסטער פראגראם:

„דער זינגער פון פאריז"

אנהויב אין געוו. טעג 5 נאכמ. שבת, זונטאג 3 נאכמיטאג.

דער זאל ווערט מעכאניש ווענטילירט

טוך- און קארט-לאגער

Sz. Maroko

לאדז, נאוואמיעסקא 2,

פראנט, 1-טער שטאק, טעל. 159-43

עמפפעהלט צום הערבסט- און ווינטער-סעזאן א גרויסען אויסוואהל פון די נייעסטע און בעסטע דאמען- און הערען-שטאפען.

פאר שניידער – ספעציעלער ראבאט.

Dr. J. Herszfinkiel

ספעציאליסט פאר קינדער-קראנקהייטען

Zawadzka 15, tel. 111-87

צוריקגעקעהרט.

כ'זוך א צימער

אלס סובלאקאטאר

ביי א אנשטענדיגע פאמיליע. ראיאן זאוואדזקא, פאלודניאווא, פאמארסקא, צעגעלניאנא. אפערטען אין אדמ. אונטער „קאסיערקא". 6016

שייטלען

מיט פאריזער שרינדען

ווי אויך פערטיגע שייטלען ווערען ערשטקלאסיג און רעיעל אויסגעארבייט צו ביליגע פרייזען

ביי קערש, סקווערא 15

לינקע אפיצינע, 1-טער שטאק.

זיכערע הילף און א רפואה

אהן א אפעראציע, אן בלוט, אהן א מעסער און אהן בלוט-פערגיסונג פאר קראנקע אויף קילעס פאר מענער ווייבער און קינדער, פערשידענע קאליקעס אין גוף פאר הויקערס און פיס

פערלאזט אייך נישט, ווייל דער הינקעל-בראך ווערט גרויס אזוי ווי א מענשען-קאפ, אדער אזוי ווי א וואסער-קאו און עס פאלט ארויס; אין דעם פוס און דער קראנקער איז אין א גרויסער סכנה דורך פארדרייען די קישקעס ווערט ער בראנדיג און שטארבליך. ספעציעל גוטע הייל-באנדאושען אויסגעצייכענט גוט דורך גרויסע פראפעסארען מיט מיינע בע-האנדלונג און פון דייטשן פראפעסאר

דאקטאר בראכורעוויוג בעזונדערער זיכער דעם שמערצען און געפעהרליכסטען ברוך. אויך פאר הויקערס דעמונגען מיט הייל-גארסעטען און אפעראטען פאר פערקרומטע פוס און פלאטס-פוס ספעציעלע איינלאגען אין די שיך. היגיענישע גומענע פיס און הענד, גומענע זאקען פאר די גרעסטע קראנקע אדערן. עמפפאנגס פון 9 ביז 1 בייטאג און פון 3 ביז 7 אין אוונט.

ארטאפעדישע אנשטאלט

Specialist J. RAPAPORT Ortoped

von Lemberg ·Łódź, WOLCZANSKA 10,

tel. 221-77, front, parter.

בעמערקונג: דאס פערזענליכע ערשיינען פון די קראנקע איז אונ-בעדינגט נויטיג. דיפלאמען האבען אויסגעשטעלט פאלגענדע אוניווערזי-טעטס-פראפעסארען: פראפ. ד"ר בארענטש. פראפ. דר. י. מא-רישלער, פראפ. ד"ר בר. קיעלאנאווסקי און אויך אנדערע.

מיר נעהמען אויך אן פערזיכערטע פון דער קראנקען-קאסע.

דאנקזאגונג.

איך זאג עפענטליך בעקאנט, אז א דאנק דעם ספעציאליסט דיר. י. ראפאפארט, וואוינהאפט אין לאדז, וואלטשאנסקא 10, בין איך געהיילט געווארען פון קרומע פליצעס. דעם 1. דעצעמבער 1930 האט מיר ה' דיר. ראפאפארט פערלעגט באנדאזשען לויט זיין מעטאדע און נאך א חודש האב איך קאנסטאטירט, אז כ'בין גענצליך אויסקורירט. כ'בין אלט 61 יאהר, בין איך געווארען אפערירט אויף קרומע פליצעס אהן ערפאלג און היינט פיהל איך זיך געזונד און עמפפעהל דעם דאזיגען ה' דיר. אלע ליידענדע אויף ברוך-קראנקהייטען

(–) **Józef Rydel,**

Nowe-Chojny, ul. Majowa 5.

הלאנג-קינא

MIMOZA

ערעפנונג פון הערבסט-סעזאן! היינט און פאלגענדע טעג!

JAN KIEPURA

BRYGIDA HELM

אין קלאנג-מייסטערווערק א. נ.

נעאפאל, זינגענדע שטאט

אנהויב 4 נאכמ., שבת און זונטאג 2 בייטאג

אויפ'ן ערשטן סעאנס אלע פלעצער 60 גר

. Dr. med.

W. Eychner

גינעקאלאג-אקושער

זגערזשער 11

טעלעפאן 72–134

נעמט אן פון 3–4 נאכמ. און פון 7–9 אוונד.

DR. MED.

Haltrecht

ספעצ.-ארצט פאר הויט און געשלעכטס-קראנקה., נעהמט אן פון 8—11 פריה, פון 1—3 נאכמיטאג און פון 6 ביז 9 אוונט.

זונטאג פון 9 ביז 12 בייטאג.

פיעטריקאווער 10

טעל. 245-21.

פאר אומבעמיטעלטע לעטשניצע-פרייזען.

DOKTOR

H. WOŁKOWYSKI

צוריקגעקעהרט

צעגעלניאנא 4, טעל. 216-90

ספעציאל-ארצט פאר הויט- און ווענערישע קראנקהייטען, מענער-שוועכע. אלע ארט אנאליזען, עלקטראטעראפיע, בעהאנדלונג מיט קווארץ-שטראהלען.

נעמט אן פון 8–2 און פון 5–9 אוונד.

בעזונדער ווארטע-צימער פאר פרויען.

א קוואליפיצירטע

מאשין-שפולערין

איז זאפארט נויטיג צו סוויטערס און אויך א צו-דאטן-ארבייטער. ערפארען בייפרידמאן, ווסכאדניא 43

Dr. med. NIEWIAŻSKI

ספעציאליסט פאר סיפיליס, טריפער און הויט-קראנקהייטען, בעהאנדלונג פון מענער-שוועכע

אנדזשעיא 5, טעל. 159-40

נעמט אן פון 8–11 און פון 5–9 אוו.

זונטאג און יום-טוב פון 9–1 פארמ.

בעזונדערער ווארטע-זאל פאר פרויען.

בעראנטמאכונג.

דערמיט מאכען מיר בע-קאנט דער ג' קונדשאפט, אז מיר נעהמען אן צו ראלען סוויטערס צו ביליגע פריי-זען און פינקטליכע אויס-פיהרונג. מ'קענען זיך מעלדן שטריקער-ארבייטער צו גלאטע מאשינען. פולנא 25 אין דער הינטער-פאבריק, 2-טער הויף, לינקס.

Dr. med. G. GERSZTAJN

ספעציאל-ארצט פאר אויגען-קראנקהייט

צוריקגעקעהרט

טראגוטא 12, טעל. 175-10.

נעהמט אן פון 11–1 און פון 7–8 אוו.

1754

די לייטונג פון בעוואוסטען ארטאדאקסישען לעהר-אנשטאלט

„תורה ודת" פלאץ וואלנאשטשי 6

מאכט בעקאנט, דאס מ'ווערען אנגענומען תלמידים פון 5 ביז 13 יאהר. עלטערן! פערשרייבט אייערע קינדער אין חדר „תורה ודת", וואו מ'ווערט געלייגט גרויס אכט אויף די ערציהונג און דרך ארץ'דיגע אויפפיהרונג און מ'ווערט געלערנט דורך מלמדים ספעצ' אליסטען תורה ודרך ארץ און אלעס, וואס א יודיש קינד בראוך צו וויסען,

קינדער פון 4—8 יאהר ווערען געבראכט און אהיים-געפיהרט דורך א ספעציעלען מענש. איינשרייבונגען ווערען אנגענומען טעגליך פון 8—11 פריה און פון 2—5 נאכמ

מהזורים בחצי חנם בחצי חנם

שול-ביכער, ספרים, סליחות, שרייב-מאטעריאל

ווסכאדניא 34, פראנט-געשעפט

ווי אויך איינגאנג דורכ'ן טויער

צו בעקומען אלע סארט ספרים און לעהר-ביכער אין אלע שפראכען, ספעציעלער אויסוואהל פון מחזורים, אויך די וועלט-בערימטע ווילנער ראם מחזורים, אויך מיט פוילישע איבערזעצונג, ש"ס, חומשים, משניות, מדרשים, סדורים, טליתים, גארטלען, קאפלען, ציצית, מזוזות. צום נייעם שול-סעזאן פערקויף פון אלערליי שול-ביכער, אויך שרייב-מאטעריאל, אזוי אז דאס שול-יונגעל קאן זיך אלעס אפ-קויפען אויף איין א"ט און צו רעיעלע פרייזען.

פאר שול-קינדער גרויסע הנחות. געדענקט דעם אדרעס:

ווסכאדניא 34. פראנט-געשעפט, אדער דורכ'ן טויער.

יעדער איינציגער

האט זיך אי-בערצייגט, אז פאר

מעבעל

דיוואנעס, פעלצען, נייה-מאשינען, גארדעראבען אז"וו צאהלט די העכסטע פרייזען

א. ווייצמאן שענקעוויטש 23

טעלעפאן 191-00.

ביי מיר איז שטענדיג פערשידען געניצט מעבעל אין גוטען צושטאנד צו פערקויפען.

„SANATO"

כירורגיש-ווענערישע-אנשטאלט

אגראדאווא 10, טעל. 213-57

1-טע און 2-טע קלאס

גינעקאלאגיש-ווענערישע-אבטיילונג

ד"ר מעד. ש. איינער, ד"ר מעד. י. בוים, ד"ר מעד רייטלער-סוריאנסקא ד"ר מעד. וו. אייכנער

פרייז פון א געבורט

אין 2-טען קלאס צוזאמען מיט פערהיטונגס-מיטלען

200 זל.

אויפזיכט איבערן קינד ד"ר מעד. י. פאלאסאוו

כירורגישע אפטיילונג פון ד"ר מעד. מ. קאנטאר

עמפפאנגס-שעה'ן פון 1 ביז 2 נאכמיטאג.

אויגען-אפטיילונג פון ד"ר מעד. י. קראוש

עמפפאנגס-שעה'ן פון 11 ביז 12 נאכמיטאג.

קליינע אנאנסען

פרייז פון אנ'אנאנס ביז 15 ווערטער נור 1 זל.

עס איז נויטיג

א טאמבור-ער-ארבייטער קען זיך מעלדען פון זאפארט. צו ערפאהרען אין אדם.

א לאנג-יעהריגער קוואליפיצירטער אדמיניס-טראטאר בעהמט אן היימער אויף אדמיניסטראציע מיט קויציע געזיכערט, ווי אויך בלויז מעלדונקאווע ביכער געגען מינימאלע פרייזען. אפערטען אין „נ. פאלקסבלאט" אונטער „אדמיניסטראטאר."

קוואליפיצירטע נייהערין צו טריקא – וועש ווערט געזוכט, י. ליבערמאן, פיעטריקאווער 20, פראנט, 2-טער שטאק.

א לערן-יונגעל קען זיך מעלדען ביים ליגירער באדזבקא, פיעטריקאווער 25.

האנד-נייהערס און א לערן-יונגעל, באלד גע-צאהלט קענען זיך מעלדען ביי קנאבעל, לימאנ-באוסקיעגא 10. 6021

ס'ווערט געבראכט א מעדעל צו רוימען און אויך צו שיקען. צו ערפאהרען שרודמיעסקא 10, „איטאליא".

א שניידער, אויך א צושניידער זוכט א פאס-טען אין א קאנפעקציע-געשעפט. צו ערפאהרען אין אדמיניסטראציע.

לאקאלען

א יונג פאר-פאלק זוכט א צימער מיט א בע-זונדערן איינגאנג. אפערטען אונטער י. וו. אין אדם.

א פרידיער-געשעפט מיט אלע איינריכטונגען ביליג צו פערקויפען. אלעגיטשאק, קילינסקי 127.

אכטונג, א געזיכערטע פרנסה מיט 500 דאר לאר. דאס געלד איז גאראנטירט. צו ערפאהרען לוטטיגמאן, שרודמיעסקא 39. 601

PORADNIA WENEROLOGICZNA

פון דאקטוירים-ספעציאליסטען

זאוואדזקא 1.

נאר פאר ווענערישע הויט-קראנקה. און מענער-שוועכע אנאליזען פון בלוט און אויספלוס אויף סיפיליס און טריפער. קאנסיליומס מיט ספעציאליסטען פון אורא-לאגישע און נערווען-קראנקהייטען. קווארץ-לאמפ. עלעקטרישער הייל-קאבינעט קאסמעטיק.

-- טעגליך פון 8 פריה ביז 9 אוונד. --

פון 11 ביז 12 ביי טאג און פון 2 ביז 3 נאכמ. נעמט-אן א פרוי-דאקטאר נור קינדער און פרויען

זונטאג פון 9 פריה ביז 2 נאכמיטאג.

– בעזונדער ווארטע-צימער פאר פרויען. –

וויזיט 3 זל.

Dr. Z. Rakowski

פאר אויערן-, נאז-, האלז- און לונגען-קראנקהייטען

9 קאנסטאנטינער 9 טעלעפאן 127-81

שפרעכשטונדען פון 12—2 און פון 5—7. נעמט אויך אן אין לעטשניצע זגערזשער 17 פון 10 — 11 און פון 5—8.

אבאנעמענטס-פרייז: אין לאדז – 5 זל. א חודש מיט צושטעלען א היים; אויף דער פראווינץ 6–50 א חודש אין אויסלאנד – 8 זל.

פאר'ן אינהאלט און טערמינען פון די אנאנסען איז דער פערלאג נישט פעראנטווארטליך די אדמיניסטראציע איז אפען בייטאג און ביינאכט.

אנאנסען-פרייזן: פאר'ן טעקסט—18 גר. פרייטאג און ערב יו"ט—24 גר. אין דער זייט 8 שפאלטען

אין טעקסט—40 " " " " " 60— " " " " 4 "

פאר א מילימעטער-שורה: נאכ'ן טעקסט—12 " " " " " 18— " " " " 8 "

ליניער דער שטאט 50 פראצ. טייערער. אויסל. 100 פראצ. טייערער. מעלדונגען—10 גר. א ווארט

Wydawnictwo „Najer Folksbłat", spółdz. z odpowiedz. udziałami: Ch. J. Brzustowski i D. Zilberberg. Redaktor odpowiedzialny: Ch. Kaufman

Czcionkami i druk. „Najer Folksbłat", Piotrkowska 21